PROMIN

ПРОМІНЬ

P 91
SAMYCIA MRS S JAN 74
6712-111 AVE
EDMONTON ALTA
T5B 0A7

РІК XIV ЛИСТОПАД, 1973 ЧИСЛО 11

Second Class Mail Registration Number 1925

ПРОМІНЬ

РІК XIV ЛИСТОПАД, 1973 Ч. 11

Виходить раз у місяць

Видає

СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ

Редагує Редакційна Колегія

Редактор — НАТАЛІЯ КОГУСЬКА

Передплата в Канаді	$6.00
Передплата до інших країн	6.00
Поодиноке число	60

Передплату висилати на адресу:

PROMIN

P. O. Box 3551, Sta. B. Winnipeg, Man. R2W 3R4

PROMIN

No. 11 NOVEMBER, 1973 VOL. XIV

Monthly Publication

Published by

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA

Edited by Editorial Committee

NATALIA KOHUSKA — Editor

Subscription in Canada	$6.00
Subscription in other countries	6.00
Single copy	60

Address:

PROMIN

P. O. Box 3551, Sta. B. Winnipeg, Man. R2W 3R4

В ЦІМ ЧИСЛІ:

	Стор.
В. Сосюра — Осіннього неба	1
В. Сосюра — Люблю України коханої небо	1
Назустріч постановам	1
Звіт З'їзду Союзу Українок Канади	2
М. Головащенко — Соломія Крушельницька	4
Л. Івасюк — Про відбутий Конґрес ІЖР.	6
Зоя Плітас — Визначні українські письменниці	8
Відкриття пам'ятника Лесі Українці	9
Леонід Масендз — Засів	10
W. I. Smith — The Public Archives	15
Nightingale of Ukraine	17
Відділ для дітей	19
А. Ф. Будзан	21
Громадська і родинна хроніка	22
Філія Музею — Українська вишивка	31
Домашнє господарство	32

НА ОБКЛАДИНЦІ:

Світлина з Конференції Інтернаціональної Жіночої Ради; зліва направо — делегатка з Німеччини; Леся Івасюк — Канада, Марія Душник — ЗСА., д-р Стокл — голова Жіночої Ради з Австрії, А. Рогатська — Відень, Д. Армстронґ — голова Канадійської Жіночої Ради, Катерина Міськів — Канада. Гл. статтю на стор. 6.

ДО УВАГИ ДОПИСУВАЧАМ:

Не поміщені дописи редакція не звертає, хіба за спеціяльним, згори зазначеним застереженням. На зворот фотографій, надісланих для виробу кліше треба заадресувати коверту, наклеїти вартість поштових марок і вислати разом з фотографіями.

Редакція застерігає собі право скорочувати і виправляти надіслані матеріяли. Дописи, які поміщуються також в інших часописах редакція не приймає — уникаємо повторювання.

Кольорові фота не придатні для ілюстрації, вони виходять темні і невиразні. Для виробу клішів просимо слати звичайні фотографії, плівок (негативів) також не приймаємо для виробу кліше.

ВИДАННЯ, ЯКІ МОЖНА НАБУТИ В ЦЕНТРАЛІ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ

Ukrainian Embroidery Desions and Stitches — by N. Ruryk	$6.00
ВИДАТНІ ЖІНКИ УКРАЇНИ — проф. д-р Н. Полонська Василенко. Стор. 160. Ціна	$6.00
НА КРИЛАХ ПІСЕНЬ — Збірник пісень на слова Лесі Українки. Ювілейне видання — містить ноти на 27 пісень. Ціна	$10.00
50-річчя ЗДОБУТТЯ ПРОМАДСЬКИХ ПРАВ УКРАЇНСЬКОЇ ЖІНКИ — Др. Г. Яніщевська	$0.75
ТРИ СИЛЬВЕТКИ — Л. Білецький	$1.50
У ГОРАХ КАРПАТАХ — М. Ломацький	$3.50
ГОМІН ГУЦУЛЬСЬКОЇ ДАВНИНИ — М. Ломацький	$3.50
БЛИСКУЧА ЗОРЯ — Митрополит Іларіон	$0.50
Я ВЕРНУСЯ — О. Крамар	$0.50
ОСТАННІЙ ПРОРОК — Л. Мосендз	$6.00
УКРАЇНСЬКІ ХРЕСНІ ІМЕНА — Р. Ґаук	$1.00
НАВЧАЙМО ДІТЕЙ СВОЇХ УКР. МОВИ — Митрополит Іларіон	$0.20
РЕЛІГІЙНІ МОТИВИ В ТВОРЧОСТИ Л. УКРАЇНКИ — Н. Когуська	$0.50
УКРАЇНСЬКА ЖІНКА В ХОРЕОГРАФІЇ — М. Пастернакова	$3.00
ЧВЕРТЬ СТОЛІТТЯ — в твердій оправі	$2.50
— в м'якій оправі	$1.50
ПРОГРАМА НАВЧАННЯ У ДИТЯЧИХ САДОЧКАХ	$1.50
ПРОГРАМА НА РІЗДВ'ЯНИЙ КОНЦЕРТ	$1.00
ПРОГРАМА НА ДЕНЬ МАТЕРІ	$1.50
ПРОГРАМА НА СВЯТОЧНУ АКАДЕМІЮ Л. УКРАЇНКИ І О. КОБИЛЯНСЬКОЇ	$1.00
ПРОГРАМА ДЛЯ МОЛОДШИХ ВІДДІЛІВ СУМК	$2.00
ПРОГРАМА НА СВЯТО КНИЖКИ	$1.00

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA
A25, 11024 - 82 Avenue
Edmonton, Alberta, Canada
T6G 0T2

Printed by Trident Press Ltd., Winnipeg, Man., Canada.

ПРОМІНЬ

Vol. XIV ЛИСТОПАД, 1973 ЧИСЛО 11

Назустріч постановам

Між ухвалами крайового З'їзду Союзу Українок Канади, який відбувся у Вінніпезі у м. вересні цього року, одно з перших місць займає резолюція про рідну школу, про українську мову та національне виховання взагалі. Дозволимо собі повторити цю резолюцію, яка була поміщена вже в числі з вересня.

„. . . З'їзд висловлює признання за створення Рідношкільної Фундації ім. М. Сарчука та проробленну досі рідношкільну працю; З'їзд уважає, що Рада Української Школи при УГПЦ є дуже важливою установою у виховній і організаційній рідношкільній діяльности, так близькій Союзові Українок та його центрального проводу.

З'їзд схвалює активну співпрацю референтки Шкільних Справ Союзу Українок при РУШ пані Софії Василишин, авторки двох мовонавчальних підручників „ДИВИСЬ — СЛУХАЙ — ГОВОРИ", що їх видала Рада Української Школи, цей З'їзд поручує цей підручник учителям, вихователям-батькам користуватись ним при навчанні рідної мови в школі і вдома".

Кожна постанова ухвалена і прийнята з'їздом зобов'язує як проєкт на час аж до наступного з'їзду, над яким треба постійно працювати, його організувати, розробляти, щоб на наступнім з'їзді ми могли дати звіт з наших досягнень.

Рада Української Школи при Консисторії піднесла гасло: „Вся увага рідній школі". До цього гасла, на підставі ухвал З'їзду Союзу Українок Канади долучуємо: „Вся увага навчанню рідної мови в школі і вдома.

Цілий З'їзд складових організацій СУС, який відбувався через п'ять днів у Вінніпезі цього року був просякнутий питаннями рідномовної освіти та способам її успішного введення в життя. Тут промовляли професійні педагоги-вихователі, рідношкільні учителі, які опісля проводили групові дискусії з делегатами. Хотілось би, щоб це не був солом'яний вогонь, який спалахне і погасне, але щоб силою наших ухвал і рішень ми могли прямувати до наміченої цілі.

У згаданій резолюції Союзу Українок Канади є постанова у справі підручника „ДИВИСЬ — СЛУХАЙ — ГОВОРИ". Його одобрила і прийняла Рада Української Школи, як мовно-навчального, який входить у склад програми навчання та підручників на шкільний 1973-74 рік. Управа РУШ уважає, що цей підручник сьогодні найбільш відповідає методично у навчанні початкуючих учнів.

Йдемо назустріч нашим з'їздовим постановам з вірою у їх здійснювання і лише тоді зможемо сказати вислід за з'їздовим кличем, що „Наша будучність в нас самих".

В. Сосюра

ОСІННЬОГО НЕБА НА ВСЬОМУ ПЕЧАТЬ

Осіннього сонця на всьому печать,
як жовтого листя знемога.
Зітхають машини і далі біжать
в свої безконечні дороги.

Ряди за рядами, кінця їм нема,
і чорні, червоні й сталеві...
Лиш вихор над бруком чоло підійма
в моторів напруженім реві.

Минають хвилини, на всьому сія
осіннього сонця знемога.
І ніби в одній із машини цих і я
лечу в безконечні дороги.

***

ЛЮБЛЮ УКРАЇНИ КОХАНОЇ НЕБО

Люблю України коханої небо,
що буде, люблю, й що було.
Живи моє серце, живи не для себе,
для себе ж бо ти й не жило.

Щасливії люди, щасливих багато.
Живуть для живого живі.
Тому я й повинен про щастя співати,
коли навіть серце в крові!..

Звіт 35-го Головного З'їзду Союзу Українок Канади

Загальний всеканадійський З'їзд Союзу Українців Самостійників та його складових організацій, відбувся 31-го серпня до 3-го вересня, 1973 р. у Вінніпезі в будинках Манітобського університету. Перша сесія З'їзду СУК відбулася в п'ятницю вечером, 31-го серпня, в залі Флечер Арью Билдінг. Пані Леся Івасюк, голова С.У.К., офіційно відкрила З'їзд Союзу і була предсідницею під час всіх сесій.

Високпреосвященніший Владика Борис провів молитву і дав своє Благословення на успішні наради. Учасниці З'їзду вшанували пам'ять померших членок, повстанням з місць і хвилиною мовчанки. Владика Борис виголосив коротке привітальне слово, в якому підкреслив заслуги матерів та жіночих організацій і закликав членство Союзу дальше піклуватися вихованням молоді та збереженням рідної мови й культури.

До почесної президії покликано слідуючих: почесних голів Союзу — С. Стечишин і Д. Яндову-Мекмилен; бувших голів Союзу — М. Ткачук, Н. Когуська, К. Міськів, С. Василишин, С. Пауш, А. Токарик, Л. Ґреґорі; голови Прівінційних Управ — М. Білоус, М. Телеґа, Л. Кут-Шевчук, М. Гарбус, О. Ганночко; і голову Комітету Українок Канади — добр. В. Симчич. На секретарок з'їзду предсідниця покликала: добр. М. Керніцьку — кореспонденційну секертарку централі і Єлисавету Прокіпчук — рекордову секретарку Албертійської Пров. Управи.

„Високопреосв. Владико, почесні членки, деле ґатки шановні і дорогі членки.

Мені надзвичайно приємно відкрити цю сесію Союзу Українок Канади ми, членки СУК, беремо участь в важливій події в історії нашої організації — це наш 35-тий з'їзд. Вітаю всіх вас, членкинь і гостей, що прибули з кожної провінції Канади, де знаходяться наші відділи, щоб брати участь в з'їзді — з проводом організації, з пров. управами і з представницями відділів. Ми всі будемо мати нагоду розглянути виконану працю за минулих два роки — будемо мати нагоду обмінятися думками і зробити накреслення нашої праці на майбутнє. Якраз на цьому з'їзді відчуваємо повне значення завдань нашої організованости і зміст нашої праці для народних ідеалів. З'їзд повинен зміцнити наші сили до дальшої праці і наших постанов в українському житті в Канаді.

Цей з'їзд СУС плянувався так, щоб перше відбулися загальні сесії, і щоб ми всі мали нагоду вислухати і продискутувати ці важливі справи в нашім організаційнім житті, що всіх нас цікавлять і зобов'язують. Вже ми відбули два дні сесій і вже сформували певні погляди. Перед нами наша окрема сесія. Наша програма так складається, що крім переведення порядку з'їзду — ми будемо обговорювати головніші теперішні справи нашої організації.

Висловлюю признання нашим піонерам і основателькам Союзу Українок Канади, бувшим головам і управам СУК, що поборювали різні труднощі в часах заснування Союзу. Наші провідники СУС і СУК були тими першими, що підготовляли громадську ниву і уможливлювали широкий український розвиток у Канаді.

Головним завданням СУК, було в минулому й є тепер, — працювати для свого народу, для своєї української церкви й держави Канади. Виховання нашої молоді завжди було й є одним із головним завдань СУК, його відділів та всього його членства.

Головним питанням перед нами українцями, в цей час є наше майбутнє — як закріпити національний ідеал в молодшої ґенерації, щоб молода українська людина почувалася повновартісним канадійцем не затрачуючи основного — української культури і української мови.

Не забуваймо гасла нашого з'їзду СУС, що „Наша будучність в нас самих".

Як організоване і дисципліноване жіноцтво, як матері застановляймося над цією головною справою, зокрема як вміло підходити і заохочувати нашу молодь, до нашої громадської праці, — незабуваючи, що молоде покоління виховується у модерному світі і в більшости посідає високу освіту.

Характер українського життя міняється в Канаді — ми переживаємо постійні зміни в житті, і тому міняються оцінка наших вартостей. Не лише ми, українці в Канаді турбуємося нашою молоддю, але в кожній вільній держані світа, обговорюють про те, яку важливу ролю відограє „Родина і її відповідальність" в житті в теперішний час. Знаходимося в складних обставинах світу —наша будучність буде вимагати від нас важливих ухвал та відповідальности. Як в багатьох організаціях, українських і в інших — зберігаючи свої основні ідеї — організації застановляються над своєю структурою, над новими поглядами, на новий чи інший підхід, щоб досягнути і виконати головні завдання.

В минулих роках вимагалось від нас жінок тяжкої організаційної праці. Сучасність вимагає від нас ще більше. Ми не повинні послаблювати своєї праці — треба нам сильнішої віри в нас самих, в наших відділах, в наших членках взагалі, як і в канадійськім, українськім народі.

Як громадянці Канади, дозвольте мені звер-

нути увагу також на загальні справи, що перед нами, а саме: відношення до „Становища Жінки в Канаді" привернуло до себе більше уваги. Канадійський загал чим раз більше признає значення жіночих сил в громадських справах.

Розуміння цієї ситуації є наслідком тих 167 рекомендацій в „ріпорті фром де статус оф вимен". Від 1967 року до цього часу ці домагання в справах становища жінки були дещо занедбані, але тепер, по призначенню „Дорадчої Ради в справах становища жінки" до федерального уряду в травні 1973 — ці справи, що цікавлять — бо будуть мати вплив — всіх канадійських жінок, молодших і старших, можуть стати дуже актуальними. Уряд поволі починає давати жінкам признання і допомогу в ділянках праці, економічних, соціяльних вимогах, організування курсів для поліпшення праці і подібні питання, щоб зрівняти становище жінки. Як громадянок Канади ці справи нас цікавлять і ми повинні бути познайомлені з цими важливими ухвалами.

Ми живемо в часі коли наші канадійські уряди — федеральні і провінційні — готові йти нам назустріч з допомогою, якраз в досягненні цілей нашої організації. Це є признання „Багатокультурности" в Канаді. Це є можливість і допомога нам, щоб задержати нашу українську мову і культуру як етнічна група в Канаді. Треба нам тими справами зацікавитися і робити певні домагання, щоб використати цю допомогу. Вже деякі українські організації також і з нашого Союзу Українок одержали таку допомогу — але скільки перед нами можливостей — лише треба посиленої праці — та ще з молодшими жінками.

„Будучність буде залежати від нас самих".

СУК, як складова організація СУС, який від самих початків був провідною силою серед українців в Канаді. Я думаю що і на будуче, ми власною, провідною силою зможемо зберегти церковно-релігійне і культурно-громадське життя серед українців у Канаді".

На цьому місці відчитано писемний привіт основоположниці СУК добр. Л. Слюсар з Монтреалу. З привітальним словом виступали голови Пров. управ: М. Телеґа з Сх. Канади, М. Білоус з Манітоби, М. Гарбус з Саскачевану (пані Гарбус заступала голову пані Шолтер), О. Ганночко з Альберти, і Л. Кут-Шевчук з Б.К. Всі вони, вітаючи з'їзд, підкреслювали значення, важливість і конечність придержуватися з'їздового кличу що „Будучність в нас самих", і бажали добрих та корисних нарад під час сесій. Щиро й тепло вітали з'їзд голови вінніпезьких відділів С.У.К.: Г. Бонос — відділ Л. Українки при Катедрі Пресвятої Тройці, М. Кушнірик — відділ Кн. Ольги при Соборі св. Покрови, В. Ґоряк — відділ Л. Українки при громаді Всіх Святих у Трансконі. Добр. М. Керніцька відчитала імена і представила всіх приявних делеґаток, які склали писемні привіти при реєстрації.

Слідував вибір комісій. До резолюційної комісії увійшли: від централі С.У.К. — С. Пауш, М. Сулима і А. Мельник, Н. Когуська — Ман., О. Андрущак — Саск., В. Костинюк — Сх. Канада, добр. К. Бублик — Б.К. До номінаційної комісії, на внесок добр. А. Ткачук і за піддержкою А. Павлик увійшли: від Централі — О. Ганночко, М. Сулима і А. Мисак, М. Марко — Ман., М. Телеґа — Сх. Канада, Л. Кут-Шевчук — Б.К., С. Стратійчук — Саск. До ном. комісії Музею, на внесок М. Сулими і за піддержкою добр. Г. Фляк, увійшли: від Головного Музею — Р. Драган, А. Буряник і С. Стратійчук, від пров. філій — М. Буряник — Сх. Канада, О. Ганночко — Алта., А. Павлик, — Ман., Л. Кут-Шевчук — Б.К.

Предсідниця подала імена центральних членок, що входили до таких комітетів: програмового — П. Сліпчук, С. Всилишин і А. Звоздецька, реєстраційного — Н. Фарина і О. Лукомська. До проєкту прапора — І. Дженис, О. Лукомська і О. Куць. (Продовження буде)

Гості в редакції „Промінь"

До редакції журнала „Промінь" завітала в п'ятницю 21 вересня ц. р. пані Маруся Бек з Детройту, заступник голови Виконавчого Органу УНРади та керівник зовнішньої інформації.

Побут пані Марусі Бек у Вінніпезі був пов'язаний з поїздкою по Західній Канаді в справі УНРади, яка відмічує цього року 25-річчя своєї праці, як екзильний уряд Української Народної Республіки.

В неділю, 23-го вересня відбулось у Вінніпезі в залі Т-ва Просвіта віче і зустріч пані Марусі Бек з українським громадянством, на якім вона виголосила цікаву доповідь, про сучасне завдання УНРади, як політичного речника українського народу у вільному світі.

„Державний Центр — говорила пані Бек — являється законним речником самостійницьких державницьких прагнень українського народу, він є продовженням незалежної Української Республіки, створеної в січні 1918 року в Україні. Його не можуть заступити ніякі комітети, Ради чи конґреси, тому він мусить існувати і діяти так довго, доки в Києві не буде усунено накинутий Москвою маріонетковий уряд УССР".

Закінчуючи свою звиж годинну доповідь пані М. Бек закликала громадянство ставати поруч Української Національної Ради у її важливих сучасних завданнях.

Соломія Крушельницька

Соломія Амвросіївна Крушельницька прожила довге і велике життя. В широкому світі, де вона тріюмфально виступала на кращих оперних сценах, її називали „незабутньою Аїдою", „єдиною в світі Джокондою", „неповторною Галькою", „ідеальною Брунгільдою", „найпрекраснішою Саломеєю", „вражаючою Валькірією", „вийнятковою Лорелеєю" . . . За свідченням Артуро Тосканіні, образи, створені співачкою в операх Ваґнера, Штравса, Піццетті, Каталані, Пуччіні, залишаються неперевершеними. Прославлені композитори, диригенти, співаки, музиканти, письменники і поети світу, такі як Джакомо Пуччіні, Руджеро Леонкавалло, Артуро Тосканіні, Ріхард Штравс, Леопольдо Муньйоне, Енріко Карузо, Федір Шаляпін, Маттіа Баттістіні, Тіта Руффо, Джазуе Кардуччі, Елеонора Дузе, та багато інших, були палкими шанувальниками її великого таланту, її щирими друзями. Творчість Соломії Крушельницької мала величезний вплив на розвиток вокального мистецтва в усьому світі.

Хто ж вона, ця чарівниця співу, яка змогла полонити серця найвимогливіших критиків і слухачів світу своїм чистим, „як роса на польових квітах", голосом, артистичним хистом, заслужити найурочистіші почесті і світове визнання?

Народилася Соломія Амвросіївна Крушельницька 23 вересня 1873 року в селі Білявинцях Бучацького повіту на Тернопільщині в родині священика.

Дитинство майбутньої співачки проходило в селі Біла під Тернополем, куди незабаром переїхала їхня сім'я. В ранньому віці Соломія виявляє велике зацікавлення музикою і співом, вчиться грати на фортепіяно, а в 10 років виступає в хорі „Руської бесіди" в Тернополі. Ще раніше вона співала в сільському хорі, який організував її батько, навіть деякий час не без успіху керувала ним.

Живучи в селі серед простого трудового люду, Соломія вчилася не тільки любити, а й глибоко, всім серцем розуміти народні пісні. З ними вона не розлучалася до самої смерті і скрізь пропаґувала їх, включаючи до своїх концертних програм.

Відчуваючи великий потяг юної Соломії до музики і співу, батько, всупереч поглядам того часу, що мистецтво не заслуговує на серйозну увагу молодої людини, а тим більше дівчини, на позичені гроші відправляє її до Львівської консерваторії, яку вона закінчує з медалею і відзнакою в 1893 році. Екзаменаційна комісія записала в дипломі молодої співачки: „Має всі дані, щоб стати окрасою навіть першорядної сцени . . ."

В цьому ж році Соломія Крушельницька з великим успіхом дебютує на сцені Львівської опери в партії Леонори („Фаворитки" Г. Доніцетті). Їй призначають платню, яку давали лише загальновизнаним, відомим артистам. Та співачка не зупиняється на досягнутому, критично ставиться до своїх успіхів і незабаром їде до Мілана, де навчається у прославленого професора Фаусти Креспі.

Через рік Соломія Амвросіївна уже співає провідні партії в кращих оперних театрах Італії. Тріюмф, якого вона досягла в цій країні, широко відкриває перед нею двері оперних театрів Росії, Польщі, Франції, Іспанії, Німеччини, Португалії, Єгипту, Південної і Північної Америки та багатьох інших країн світу.

Голос співачки, за визначенням італійських критиків,—„абсолютне сопрано широкого діяпазону, що відзначається тільки йому притаманною привабливістю і специфічним, чарівним оксамитовим тембром. Славилася Крушельницька й як артиса.

„Як правдивий творчий талант, вона живе життям героїнь, яких відображає . . . Незрівнянна, обдарована величезним голосом з могутнім звуком — то ніжним, то трагічним, Крушельницька є, безперечно, однією з найбільших артисток сучасної доби", — пише рецензент паризького театрально-мистецького журналу „Д'Арт драматік" 15 серпня 1902 року.

Італійська критика відзначає: „Віртуозна вокалістка, яка водночас нероздільно панує на сцені, а створені нею оперні постаті — це справжня школа для молодих артисток, що прагнуть до серйозного навчання.

Природжений музикант, Соломія Крушельницька затьмарила всіх інших виконавиць опер Ваґнера, де вона грає напрочуд впевнено і з справжнім аристократизмом. Гідним подиву є те, що після „Валькірії" вона вільно співає в „Лорелеї", після „Мефістофеля" — в „Мадам Баттерфлай", після „Трістана і Ізольди" — в „Адріяні Лекуврер", „Аїді" чи „Саломеї", „. . . цілковито поринає у створений нею самою чарівний світ співу і гри . . ."

. . . Одним з найпрекрасніших із привітань, одним з найласкавіших із пророцтв на всім її славнім творчім шляху був вірш класика італійської поезії Джозуе Кардуччі, присвячений великій співачці, у якому він висловив найвірнішу думку про неї, що „де вона проходить, там виростають троянди й співають соловії . . ."

Таких висловлювань тут можна було б навести безліч. Але й цього досить, щоб переконатися, якою любов'ю, яким загальним, без-

заперечним визнанням користувалася славетна співачка серед народів світу.

В зеніті слави Соломія Крушельницька залишила оперну сцену (1915 р.) і присвятила себе концертній діяльності. Треба сказати, що її сольові концерти проходили з таким же успіхом, як і виступи в оперних спектаклях. З тонким розумінням і з величезним почуттям та натхненням вона співала твори світової класики — Чайковського, Мусогорського, Римського-Корсакова, Рахманінова, Равеля, Франка, Брамса, Шуберта, Шумана, Р. Штравса та багатьох інших, а також пісні народів світу.

Характерно, що де і коли б не виступала співачка, вона завжди включала до своїх концертів українські народні пісні, твори українських композиторів, якими кожного разу закінчувала концерти, сама собі акомпануючи.

„В кожному її слові й русі відчувалася глибока внутрішня гармонія. Але коли сідала за фортепіяно й починала співати під власний акомпанямент, то здавалося, що з неї спадала маска. Вона вся спалахувала, робилася якоюсь незвичайною — живою музикою. Особливо запам'яталися напружений погляд і уста, що нагадували трохи Дузе. Обличчя її було схвильоване й чисте. Здавалося, що вона поринає в море звуків і випливає звідти, вся просякнута музикою. Таке враження у мене було особливо сильне тоді, коли вона співала українські пісні . . ." — так пише у своєму спогаді відома італійська поетеса Сібілла Алерамо.

Ні слава, ні тріюмф ніколи не перешкоджали їй підтримувати тісні зв'язки з батьківщиною, з передовими діячами української культури. Крушельницька майже щороку приїздить до Галичини і виступає з концертами в містах і селах рідного краю, бере часть у концертах з нагоди різних національних свят, духовно і матеріяльно підтримує передових прогресивних

діячів, таких як Іван Франко, Михайло Павлик та ін. А скільки концертів і спектаклів співачка дала на різні добродійні цілі: на будівництво шкіл, на допомогу робітничій і студентській молоді, на літературні справи тощо.

В одному з листів до І. Франка Крушельницька пише: „Висилаю до Вас отсих п'ятсот франків на ужиток . . ., на аґітацію чи на „Громадський голос", як потрібніше . . ." З іншого листа — до М. Павлика — дізнаємось , що Франко одержав від неї двісті двадцят п'ять ґульденів і сердечно дякує за „сей справді — королівський дарунок".

У знаменному 1939 р. Соломія Амвросіївна приїхала до Львова. 1944 року вона — професор Львівської державної консерваторії ім. М. В. Лисенка, в якій працювала до самої смерті (16 листопада 1952 року), віддаючи всі свої знання і величезний досвід вихованню молодих співаків . . .

М. Головащенко

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

СПІЛКИ УКРАЇНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ КАНАДИ

Загальні Збори Спілки Українських Журналістів Канади відбудуться 28 листопада 1973 року о год. 8 вечером в приміщенні Baby Point Lodge, 343 Jane St. (біля Аннет Ст.) у Торонті із таким порядком нарад:

1. Відкриття
2. Вибір Президії
3. Відчитання протоколу з поп. Загальних Зборів
4. Прийняття протоколу
5. Вибір верифікаційної і номінаційної комісії
6. Звіти Управи
7. Дискусія над звітами
8. Звіт Контрольної Комісії
9. Уділення абсолюторії уступаючій Управі
10. Звіт верифікаційної й номінаційної комісії
11. Вибір нової Управи
12. Різне
13. Закриття Зборів.

Коли на означений час не буде потрібної кількости членів, Загальні Збори відбудуться пів години пізніше без огляду на кількість приявних. Члени Спілки можуть передати свої голоси іншим членам.

Управа Спілки Українських Журналістів Канади.

Про відбутий Конґрес ІЖР

Цьогорічний Конґрес Інтернаціональної Жіночої Ради відбувався в Европі, у столичному місті Австрії, Відні, в днях від 25-го червня до 4-го липня 1973 р.

Це був один з тих блискучих міжнародніх конґресів, а відбувався він у старій палаті світової слави Гофбурґ. Прекрасні залі у віденському стилі, освічені люстрами і золотими кріслами, й як звичайно у Відні, де приграваля віденська скрипкова оркестра вальс Штравса — все це надавало неабиякої імпозантности Конґресові, на який з'їхалися провідні жінки вільного світу.

На Конґрес прибуло 400 делеґаток та вільних обсерваторів від Національних Жіночих Рад із 40 країн вільного світу. В Конґресі брали участь представник Об'єднаних Націй: UNESCO, UNICEF, CDCUN, WIPO. Канадійську делеґацію очолювала голова Канадійської Жіночої Ради, пані Д. Армстронґ і пані Г. Гнатишин.

Сесії Конґресу відбувались у трьох мовах — англійський, французькій та німецькій. Кожна з трьох мов мала свою слухову лінію і делеґатки накручували слухавку на ту мову, яку вони розуміли. Господинею Конґресу була Австрійська Жіноча Рада, яка робила приготовлення для делеґаток і гостей.

Конґрес відкрив офіційного промовою представник австрійського уряду, міністер заграничних зв'язків д-р Рудольф Кірсчаґер. У програмі Конґресу були загальні сесії, де промовляли доповідачі від різних країн, як також відбувались окремі сесії різних комітетів у спеціфічних ділянках праці Інтер. Жіночої Ради.

Темою Конґресу було — „Свобода і наші обов'язки" (Freedom & Responsibility). До згаданої теми обговорені такі головніші питання:

1. Родина — завдання батька і матері в різних країнах; теперішні права неповнолітніх, пляноване батьківство.
2. Відповідальність споживача та його ро-

Зустріч з українцями у Відні під час Конґресу Інтернаціональної Жіночої Ради в липні 1973 року. Зліва направо сидить: д-р Костюк (Відень) Леся Івасюк, в той час голова Союзу Українок Канади з Едмонтону, Галя Гнатишин (Саскатун), Марія Душник (Ню Йорк), стоїть з-заду — проф. Д. Гнатишин (композитор, Відень).

ля в загально-господарських питаннях в нашій економії.

3. Як жінки можуть затримати свіжим і здоровим наше оточення.

4. Жінка й освіта — яку освіту жінки повинні тепер осягати і можливість освіти для жінок в різних країнах — цебто обов'язкове державне навчання і доповнююча позаочна освіта для жінок.

5. Допоміжні чинники в розвитку життя народу, як наукові досліди, економічний стан країна, грошева вартість жіночої домашньої праці.

Комітети праці, які входять до Інтер. Жіночої Ради відбували окремі сесії і учасники Конґресу брали в них участь. Це були такі комітети.: 1) Дитина і родина, 2) Освіта, 3) Здоров'я, 7) Міжнародні зв'язки.

На сесіях нарад — загальних або окремих делеґатки різних країн з'ясовували стан своєї держави до представленої теми. В розвинених країнах панує відмінний стан від менше розвинених, тому по більшій часті одна країна рекомендувала другий що можна зробити в данім випадку. Більші і багатші країни висловлювали бажання дати допомогу меншим і біднішим.

Представниці Об'єднаних Націй учащали на сесії і все були готові подавати поради, як і коли різні департаменти ОН можуть допогти потребуючим країнам. На Конґресі була присутня асистентка головного секретаря ОН пані Сапіла, фінляндка з походження.

На закінчення сесій Конґресу представлено ряд рекомендацій для резолюцій до справ, які були обговорені на сесіях — між ними головніші такі:

1. Становище жінки і національність її дітей.

2. Заохочувати жінок до зацікавлення і дискусій над громадським оточенням та інше.

3. Відзначення 1975-тий рік, як Міжнародній Жіночий Рік.

4. Значення і форма рабства у бідніших країнах.

5. Право людини, як зазначено в Універсальній Декларації Прав Людини в Об'єднаних Націях.

6. Пошкоджена дитина.

7. Розуміння міжнародного терору.

Українки, що брали участь у цім Конґресі у Відні: пані Леся Івасюк, голова Союзу Українок Канади, Галя Гнатишин, уступ. голова Кан. Жіночої Ради, Катерина Миськів, бувша голова Союзу Українок Канади, Марія Душник — Союз Українок Америки і А. Крі — українка з Ванкуверу.

Кожного вечора відбувались заздалегідь зорганізовані підприємства. Одного вечора

Світлина з Конференції Інтернаціональної Жіночої Ради у Відні; зліва направо — Леся Івасюк, в той час голова Союзу Українок Канади, М. Душник — Союз Українок Америки, Д. Доголаташі — новообрана голова І. Ж. Р. — Іран, Галя Гнатишин, заступниця голови І. Ж. Р. — Канада, М. Шумир — бувша голова І. Ж. Р.

посадник міста Відня улаштував велике прийняття для учасниць Конґресу. Канадійцям було зроблено прийняття в Канадійській амбасаді. Міністер (жінка) австрійського уряду принимала гостей в себе на вечері. Австрійський Університетський Жіночий Клюб улаштував чайне прийняття, Австрійська Жіноча Рада гостила учасників Конґресу вечерою, відбувся також Вечір Віденської Опери, Іранська Амбасада принимала учасників Конґресу з нагоди вибору голови І.Ж.Р., іранку з походження.

На згаданих імпрезах учасниці мали нагоду ближче знайомитись та інформувати себе взаємно про свої організації і працю у своїй країні.

Новообрана голова Інтернаціональної Жіночої Ради є д-р Д. Доголаташі з Ірану. Одною із заступниць голови є пані Галя Гнатишин з Канади. Наступний Конґрес ІЖР відбудеться в Канаді у м. Ванкувері в 1976 році.

Леся Івасюк

ПОВІДОМЛЕННЯ

Провінційний З'їзд Союзу Українок Канади відбудеться в днях 9, 10 листопада 1973 року в Саскатуні, разом з складовими організаціями Т.У.С., С.У.М.К., і Інститутом Могили.

Щиро запрошуємо відділи і зацікавлене членство в Саскачевані до чисельної участі в цім З'їзді.

Повніша програма буде подана в „Українському Голосі".

За Пров. Екз. в Саскачевані:

Катруся Шолтер — голова,
Соня Стратійчук — секретар.

Зоя Плітас

ВИЗНАЧНІ УКРАЇНСЬКІ ПИСЬМЕННИЦІ, ПОЕТКИ ТА ЖУРНАЛІСТКИ 20-го СТОЛІТТЯ

Третьою визначною письменницею того часу була ОЛЕНА ПЧІЛКА — Ольга Косачева, мати великої нашої поетки Лесі Українки. Народжена в Гадячі на Полтавщині 1849 р. Кінчила дівочий пансіон у Києві. Одружившись з мировим суддею Петром Косачем, переїздять до міста Звягеля на Волині. Там почалася її письменницька й громадська діяльність. Теж записувала пісні від селян та передавала їх Лисенкові. Перекладала твори Гоголя на українську мову. В 1872 р. по дорозі до Відня затримується в Галичині. Там сприятелювалася з Наталією Кобринською, першою письменницею Західньої України та основницею українського жіночого руху в Західній Україні. Олена Пчілка бере участь в першому жіночому Альманахові „Перший Вінок". Від 1900 р. живе в Києві. Влаштовує літературні вечори, зустрічається із Старицькими, Лисенками. На Святі відкриття пам'ятника Котляревському в Полтаві промовляла Олена Пчілка українською мовою, хоч було дозволено промовляти українською мовою тільки делегатам з Галичини. Видавала часопис „Рідний Край" та дитячий журнал „Молода Україна". В 1914 р. ці журнали було заборонено видавати. Революцію й горожанську війну перебула в Гадячі. В 1924 р. переїхала до Києва, де працювала при Українській Академії Наук. Крім перекладів написала кілька п'єс, оповідання, науково-етнографічну працю „Український Орнамент", збірку поезій „Думки мережанки", спогади про Михайла Драгоманова та свою автобіографію. Померла в 1930 р. на 79 році життя.

НАТАЛІЯ КОБРИНСЬКА — дочка сільського священика — народилася 1851 р. Вчилася вдома разом з братами. Багато знання придбала самоосвітою. Вийшла заміж за теолога, але за 6 років овдовіла і жила з батьками. Їздила до Швейцарії, де пізнала Михайла Драгоманова і на його пораду зайнялася працею для піднесення українського жіноцтва. Вона почала організовувати жіноцтво. Перше українське жіноче товариство було засноване в 1884 р. в Станиславові. Наталія Кобринська була піонеркою українського жіночого руху в Галичині. Спільно з Оленою Пчілкою та при допомозі Івана Франка видають перший український жіночий Альманах „Перший Вінок", де писала Наталія Кобринська, Ганна Барвінок, Олена Пчілка, Ульяна Кравченко, Олена Бажанська-Озаркевич, Дніпрова Чайка, Леся Українка, Михайлина Рошкевич та ін. А в 1893 р. видають збірник „Наша Доля". Наталія Кобринська написала багато оповідань та публіцистичних статтей. Останні роки жила на самоті в Болехові, де й померла в 1920 р.

КВІТИ НЕЗАБУТНІМ

Замість квітів на свіжу могилу нашої дорогої приятельки і рідні, бл. п. Марії Сліпченко, яка упокоїлась 5 вересня 1973 року, складаємо в її світлу пам'ять „нев'янучий вінок" і висилаємо 15.00 дол. на журнал „Промінь".

Микола і Лукія Голубіцькі, Едмонтон

ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА ЛЕСІ УКРАЇНЦІ В КИЄВІ

Як подає „Літературна Україна" та інші часописи з України, що в Києві, 3-го вересня ц. р. відбулось „урочисте" відкриття пам'ятника Лесі Українці. Про церемонію відкриття пам'ятника подає „Літературна Україна" з 7 вересня таке:

„...пам'ятник Лесі Українці відкривається на новому бульварі, який росте, забудовується, кращає з кожним днем. Зараз це один з чудових куточків нашого міста".

Проєкт пам'ятника виготовила Галина Кальченко, одна з найкращих скульпторів у сучасній Україні. Далі в тій же „Літ. Україні" читаємо:

„...Перед присутніми постає величний монумент, який створили скульптор, народній художник Г. Н. Кальченко і архітектор А. Ф. Ігнащенко. На гранітному постаменті височить вилита у бронзі п'ятиметрова постать Лесі Українки. В її образі втілені революційні поривання, полум'яний поетичний темперамент, духовна краса дочки Прометея. Біля підніжжя виблискує блакиттю басейн, який нагадує замрійливі озера в рідному Лесиному краю. А зелений килим трав, що обрамлює монументальну композицію, ніби переносить на смарагдові луки „Лісової пісні". Шумлять над площею густими кронами тополі і липи, радують око барвисті квітники, що відтворюють український орнамент..."

І хотілось би, радіти з цієї події, з побудови пам'ятника геніяльній поетесі України Лесі Українці, навіть помимо того, що пам'ятник побудовано поза містом в новій частині „чудовім **куточку",** коли б не ті рабські, повні приниження і покори подяки промовців, від яких свободолюбива і жива Леся з повною погордою відвернула б своє обличчя...

„...Щирим почуттям вдячности сповнені ми сьогодні до нашої рідної Комуністичної партії, що будучи вірною ленінським заповітам створює такі умовини..."

„...ми безмежно вдячні Центральному Комітетові, його Політбюрі особисто товаришу Леоніду Іллічу Брежньову за невтомне втілення в життя радянської Програми..."

І так кожний з промовців: В. В. Щербицький, перший секретар ЦК Компартії України, письменник Олесь Гончар, Людмила Тетяничева В. Я. Сікорський, О. Ф. Матвіюк, Юрій Косач — кожний з них складав „чолобитіє" „старшому братові", за те, що дозволив на будову пам'ятника поетесі на її рідній землі, в її рідним місті — столиці України Києві.

ПАМ'ЯТНИК ЛЕСІ УКРАЇНЦІ В КИЄВІ

Н. К.

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. Марії Сліпченко, яка упокоїлась 5 вересня 1973 року, складаємо в її світлу пам'ять нев'янучий вінок — висилаємо 10.00 дол. на журнал „Промінь".

Павло і Степанія Голубіцькі, Едмонтон

Леонід Мосендз

ЗАСІВ

ПОВІСТЬ

(Продовження)

Безтурботно пливуть дитячі роки. Батько має добру посаду: повіреним у справах багатого подільського дідича, що ніяк не може дати до пуття свої велетенські маєтки. А крім того дістає дещо зі своєї земельки десь там на Київщині. Бо родина Людкевичів є з тих численних на Правобережжі полупанків, потомків колишньої дрібної „руської" шляхти, що вже за давніх давен була стратила всю свою руськість, опісля знов польськість а тепер знов вважає себе руськими панами та все заноситься „добрим родом", що з діда-прадіда не був ніколи, мовляв, мужицьким.

Але ця гоноровість є єдиними рештками колишніх шляхецьких амбіцій. Крім однієї прикмети власне, яка підтримується тільки матірю. Бо хоч і православні Нінові батьки, хоч і не люблять навіть і натяків на своє ніби польське походження, але проте мати молиться в церкві зі старовинного, родового католицького молитовника та листується з родиною на Волині по-польськи. Вдома, правда, батька говорять виключно по-російськи, виправляючи Нінові його , мужицькі" вирази, бо він, мовляв, панич, а не якесь там мужиченя. Але самі не мають ані чистої російської вимови ані правильної російської синтакси, користаючи багато з українського. Та й до чистих росіян мають якусь органічну нехіть, залюбки називають їх кацапами. По-українськи говорять добре, але вживають цієї мови на базарі в розмові зі служницями, селянами, взагалі в стосунках з простими людьми.

І не диво тому, що дитина вже давно знає про поділ оточення на мужиків і панів, знає, що до цих останніх належить він і його батьки. Але панське виховання лише зверху торкається дитини наука батьків тримається в голові лише поки він у хаті. А в ній буває він мало, особливо влітку, коли догляд за ним найменший. Бо мати часто хворують, мала Тата багато відбирає часу, батька цілими днями немає вдома. І дитина більшу частину свого вільного часу може бути по-за домом. Там Ніно бавиться з хлопцями на широкому зарослому травою подвір'ї, або бігає з приятелями по довколішніх левадах, виноградниках та плазує по шовковицях, черешнях, вишнях чи хлюпається в мілкому Дерлі.

Нінові приятелі — це все діти сусідніх міщан, тих характерних нащадків колишнього козацького міщанства що століттями змагалося з шляхтою за права й вольности українських міст. Ще й досі деякі міщанські родини бережуть як реліквії старі родові грамоти, та в свята жінки вдягають до церкви розкішні коралі зі старими дукачами, що переходять уже від віків як спадщина від матері до доньки. Про себе вони все кажуть: , ми кращі міщани". І хоч ані мовою ані звичаями не ріжняться від довколішніх селян але заносяться, особливо на підпитку, що „ніколи не були під панами" з шаблею в руках все давали одсіч шляхті й відбивалися від турка.

З міщанськими дітьми Ніно до-схочу говорить „по-мужицьки", забуваючи цілком, що він панич, набираючись по підміських горбах та балках ласкавости подільського сонця, свіжости вітру й барвистости образів Наддністрянщини.

***

Як любо вийти зраня під Гроницьку гору! З дому втік Ніно ще зараз же після сніданку, навіть не натягши блюзки. Навіщо? Тільки перешкоджатиме. Хлопці вже чекали на нього під тином і всі разом подалися на леваду Левкових батьків.

Там, по схилах балки, стерчить з-під землі величезне, поросле мохом каміння, на якому так тепло й вигідно сидіти. Довкола розрісся кущуватий молодий вишенник. З його молодих, пахучих памолозків навирізують хлопці прутів, вигнуть каблуками й пороблять луки. Шпагату ще вчора випросив Ніно в Гафії очерету на стріли дістали інші хлопці. Не забули й шевської смоли, з якої так добре робити головки для стріл ,устромивши кінець насмоленої очеретини в пісок. Від того стріла стає тяжкою й летить не перекидаючись та безхибно влучає в ціль. Тому смолені стріли є пихою власника.

Левкова левада на схилі пологої балки. По верхах стоять столітні черешні й шовковиці, нижче розрослися вишні, а ще нижче кукурудза, кабаки, бараболя та знов вишенник, серед якого порозбігалися діти. З молодих памолозків вирізують прутя, згинають, притиснувши до землі цілою вагою тіла, й нав'язують шпагати. Луки й стріли готові! Красно тепер стати на

вершок каменя й націлитися просто догори. Тятива бренькне, стріла піднесеться так високо, що аж стратиться в блакитно-золотистій височчині червневих небес і довго-довго не спадає. Ніби не хочеться їй повертатися долі, з того простору, тепла й сяйва.

Добре стріляти й на віддаль. Ніно цілює аж на Басарабію, туди, на другий беріг Дністра, що звідси видається таким близьким. Ех, зробити би такого могутнього лука й стрілу, щоб можна було поцілити в саму середину золотіючого лану пшениці на другому боці. Ніно, як виросте, обов'язково вистружe собі величезного лука як там один чорт у Дантовому Пеклі, пускатиме з левади насмолені стріли аж у Дністер і слухатиме, як вони будуть плюскотіти об воду. Або поцілить нерухомого яструба, що маячить аж під самим сонцем, виглядаючи беззахисних курчат, чи верткого горобця, що краде голубам пшеницю, чи ще краще жахливого скаженого пса, Дантового звіря, що гарчить і пінить на все живе й радісне...

Докучило дітям стріляти з луків — повилазили на шовковиці. Як малі малпенята верещать в густому листі й деруться аж на найвищі гілки, де ягоди більші й соковитіші. Губи й язики вже чорні, руки немов у чорнилі, не в одного й обличчя в плямах від соковитих ягод... Над чим замислюватися? Чого боятися? Про що турбуватися? Хіба проміння не ласкаве, небо не блакитне а далина не злотиста? Ось Дністер виблискує велитенським дзеркалом, аж очі сліпить, Басарабія з вершка шовковиці видається рівною, мов стіл, площею, помережаною, як молдавський килим, жовтими ланами пшениці, зеленими простокутниками кукурудзи смугами баштанів та темними купами сіл, що ген-ген маячать на виднокрузі.

А над самим Дністром, майже під ногами, темнозеленою плямою причаївся таємничий Тарлашівський манастир. З-за гущавини садків зовсім не видко його будов. Тільки церковні хрести виблискують сліпучою позоліттю. Саме ж місто видається звідси таким маленьким, а будинки коробочками від сірників. Лише костел та церкви підносяться над будовами. Ніно розпізнає: ось грецька, там соборна церква, видно й міську управу, між рядами акацій Київську вулицю, в тому напряму їхній дім, а тамось Дерло .Усе перед очима, до всього можна діп'ятися з височини острозорими очима. Цілий день здається, сидів би на шовковиці, зривав стиглі ягоди й лише-но роздивлявся по околиці. Сонце, повітря, краєвид! Не буде, здається, кінця днині, такій теплій, ясній запашній! Не буде краю червневій ліпоті над дністровими берегами, завжди будуть черешні, шовковиці, морелі... День літа дитині як рік!

Потомилися й напеклися на сонці діти. Лежать під черешнею й ласують вишневим глеєм — однією з принад таких левадних пригод. І цілий день міг би промайнути так, здаля від домівок, як би не нагадав гудок з міського тартака, що вже полудень й пора обідати. Навипередки женуться діти левадами, викручуючись серед корчів, перегукуючись:

— Мой, мой! А я борше всіх буду вдома! Здоганяй!

Засмалений, голодний як вовченя, вбігає Ніно до кухні, де порається мати. Ще з порога закидує він її оповідями про сьогоднішній день. Увесь під враженнями пригод, у дитячій уяві важливих і грандіозних, не дбає хлопець про „русскій язик" а дзвенить мовою тільки — що покинутого оточення. Так бо легко оповідати про товаришів, про свої надзвичайні успіхи в стрільбі й плазуванні, словами тих думок, які тоді повставали в нього, переказувати слова й росповідати про вчинки приятелів що в них нічого не було від панської мови, а все від подільського сонця й наддністрянських барв.

Легко й безпосередно пливе з дитячих уст така барвиста й соняшна „мужицька мова". Але нараз мати охолоджує його запал. Скільки вона вже казала йому, щоб він удома говорив лише „по-русскі"!.. І дитина тратить ураз своє одушевлення. Те, що здавалося таким ярким, коли його оповідати мовою подій, тратить увесь блиск і всі свої барви у „русских" словах. Не варто й оповідати! І Ніно потиху тягнеться за франзолею на кухонному столі. Правда, він панич, а не мужик. Він це добре знає. Але хіба ж він винен, що з міщанськими хлопцями йому так весело, як ніколи не буває з дітьми батькових знайомих. Бо з тими „мужиченятами" він має стільки спільного, має з ними говорити про стільки важливих і цікавих річей. Має з ними стільки виконати! І слів при цьому не мусить добирати, бо всі слова є добрі, особливо ж ті, які можна гукнути голосно, голосно!

Мой, мой! Почекай! Гей, гей! Навіщо „падажді"? Значно ж краще „почекай-ай"! Крикнути його можна так виразно й голосно, що чути за левадами. Або чому треба казати „да" а не „ая"? Ні, таки краще з мужицькою мовою. І Ніно починає вигукувати ая ая, ая, аж поки не дістає від мами легкого потилишника, щоб не вигукував у хаті, бо це йому не вулиця, та щоб

не хапався за франзолю, бо за обідом нічого не буде їсти.

***

Нещастя ходить не по лісі, а по людях. І сьогодня без нього не обійшлося. Ніно не любить коли на обіді бувають у них чужі. Бо й без них за столом треба бути занадто уважним: і ложку не облизуй, і не сьорбай ,сиди рівно, не вертися, не копай ногами... Та й багато іншого, що так трудно пам'ятати й від чого так тяжко втриматися. А стримуватися буває дійсно часом дуже трудно. Іноді, наприклад, так кортить, так кортить, підскочити на стільці, що й не втримаєшся. А ще як є ті безоглядні гості то й вважати треба вдвічі. Бо після трапляються від батька пляцки, як що того нещастя й спокуси було понад сили.

Але мабуть найгірше, що при гостях треба за столом увесь час мовчати. Саме, тоді коли свербить язик поділитися своїми враженнями, засипати запитами, прикласти до розмови й своє слівце. Бо дорослих не сміється перебивати, не сміється встрявати в їхню розмову, часом таку нудну, нецікаву й незрозумілу. Ах, ті дорослі! Це тільки їм можна ліпити з хліба кульочки, голосно реготатися, кумедно вихиляти чарки й робити жарти з його малої особи. Ні, краще би йому дозволити обідати в кухні з Гафією й Докією. Він би наївся й уже його не було би в хаті. Треба попросити на це маминого дозволу, хай вони замовлять за нього слівце перед батьком.

До всього того сьогоднішній гість був якийсь особливий, бо так голосно розмовляв з батьком у вітальні, що його було чути по цілому домі. Зазирнувши через щілину в дверях, Ніно спостеріг високі блискучі чоботи, довгі поли одягу й великі волохаті руки, заложені за спину. Гість стояв плечима до дверей, щілинка була мала й більш нічого не далося розглянути. Але голос гостя був Нінові якийсь знайомий, пригадавши тих кацапів, що скуповують врожаї садків у сусідніх міщан. Бували вони й в Татарчучки. Та заради певности запитався Ніно ще у Гафії.

— Хто це так голосно розмовляє з батьком?

— Якийсь кацап, що торгує лісом. Буде обідати.

Сіли за стіл. Ніно з цікавістю розглядав гостя. Його гладку, лискучу зачіску з проділом посередині, бороду лопатою, що на ній садять, здається, до печі хліб, дрібні гудзики на камізельці й величезні волохаті руки, в яких немов губляться кавалки хліба, ложка чи виделка. Гість їв зі смаком і все прихвалював, говорив так само голосно як і перед тим, та якось дивно завертав до рота ложку. Треба буде попробувати й собі так. Але щось іншого ще більш вразило Ніна: гостева розмова. Не те, що він говорив з батьком — про якісь там дуби — але те, як він вимовляв слова, ті звичайні ,русскіе" слова, що їх чув Ніно вдома й сам уживав у розмові з батьками та іншими знайомими. Бо багато з тих слів гість ніби навмисне так перекручував, що тяжко було навіть і зрозуміти. Так називав чомусь батька Пал Мітріч, замість Павел Дмітрієвіч, як кликала батька більшість знайомих. Та ще до того батькові й тикав, немов батькові приятелі. Цього Ніно ніяк не міг зрозуміти. Та хай би вже батькові, але гість так само звертається й до матері. І вона нічого. Цього вже хлопець цілком не второпує.

Звиклий старим українським звичаєм звертатися й до батьків „на ви", він почувається навіть трохи ображеним такою поведінкою гостя. Але потрохи заспокоюється: таж батьки самі краще знають що гостеві можна, а що ні. Що ж торкається гостевої мови, то сам таки хлопець знайшов уже задовольняюче пояснення: бо ж гість кацап, а тому звичайно, говорить по-кацапськи й погано знає „рускій язик". А поки-що Ніно знайшов працю для своєї цікавости. Він скерував пильну увагу на бурячок з борщу, що застряг у гостевій бороді й хоч трусився за кожним його словом, але не відпадав. Дуже цікаво !

При солодкім гість несподівано звернув увагу на Ніна. Обтерши серветкою не лише уста, але й ціле обличчя, від чого бурячок захований цілком у гущавину волосся, гість двигнув бородою в бік Ніна:

— Как тєбя звать, малєц?

Ніно стріпнувся, відірваний від цікавих спостережень:

— Нєт, я Ніно, а нє малєц!

Вплив Нінової відповіді на гостя був надзвичайний. Він зареготався так, що аж задзвеніли шклянки на столі:

— Га-га-га! Ніна а нє малєц! Га-га-га!

Що за оказія? Чого це він сміється Що в тій відповіді було дивного? Ніно перелетів очима від матері до батька. Обоє посміхалися. Хлопець відчув, як йому паленіють вуха, ніби їх обвіяло жаром з печі. А гість усе гогоче, повторюючи: „Ніна, а нє малєц!" Хлопчина не втримався, бо до незрозумілої йому причини сміху, кацап назвав його Ніна а не Ніно! Значить

вважає його за дівчинку! За бабу! Ні! І хлопець, червоний як буряк, вибухнув обуреною відповіддю:

— Я не Ніна, а Ніно! Я не баба!

Гість зареготався ще дужче, а Ніно зовсім зніяковів і аж затрусився, не знавши, що й відповісти. Батько пильно подивився на нього й мабуть зрозумів хлопця. Він перервав гостів сміх, почавши пояснювати що хлопця звуть Антонін, а здрібніло Ніно. Гість вислухав і вже лагідніше звернувся до схвильованого хлопця:

— А чи ти знаєш, як звуть мене?

Роздратований Ніно не втримався. Він забув, усе що йому загрожувало. Бо лише одне пристрасне бажання охопило його: влучити цього мучителя щонайболючіше. І він відрубав:

— Знаю! Кацап!

Стільки призирства було в цьому дзвінкому вигуку, так задирчисто блищали оченята дитини, що гість аж витрищився на нього, не спромігшись на слово. Настала хвилина неприємної тиші. Її порушив батько:

— Вибачте, прошу — з веселою усмішкою звернувся він до гостя. Дуже вже розвезеним стає наш Ніно. Але постоїть у кутку, я з ним по обіді ще порозмовляю й направиться. Геть з-за столу! Стань у спальні до кута!

Ніно зірвався зі стільця й прожогом вибіг з їдальні під докірливим поглядом матері. Не послухатися батькового наказу неможливо, й дитина з тремтячим від образи серцем стоїть уже в знайовому куті лицем до стіни. Мій Боже! Мій Боже! Які ці дорослі несправедливі! З нього сміявся той товстий, рудий кацап! Глузував з нього малого! Защо? І ніхто з батьків за нього не заступився! Ніхто! Такі бо вони дорослі всі: несправедливі й злі!

— Почекайте, почекайте! Хай же я виросту! Хай же я виросту! — шепоче дитина в кутку, затиснувши п'ястуки й стукаючи в стінку. А сльози, великі як біб, скочуються на підлогу з широкорозкритих очей, що немов задивляються в прийдешне. (Далі буде)

Ґрація і вік

Як ми харчуємось. Поки молоді — мало замислюємось над тим, як це правильно робити. Та ось років у п'ятдесят, у жінок сповільнюються процеси обміну, знижується витрата енергії в організмі, підвищується вміст холестирину в крові. Одним словом, відбуваються, що свідчать про старіння організму.

На щастя наука має переконливі докази, що темпи розвитку цих процесів можна загальмувати і фактор харчування відограє тут велику ролю.

Якже харчуватися жінкам старшим за п'ятдесят?

Основну увагу слід звернути на кальорійність поживи. Добова норма тепер має постепенно знижуватися і досягати 2000—2300 кальорій. При цьому ні в якому разі не можна забувати про різноманітність, повноцінність продуктів харчування. Інколи жінки, щоб схуднути не вживають напр. хліба, цукру. Та це неправильно, бо дуже шкодить організму.

Зниження кальорійности поживи слід досягати за рахунок зменшення вживання тваринних товщів, мучних страв, солодких печив, як торти, різні коржики. Разом з тим у поживі повинно бути досить овочів і ярини, які вміщують у собі мало вуглеводів та багаті на вітаміни, мінерали та інші необхідні речовини. Поруч з городиною необхідно включити у достатній кількості картоплю.

Кількість м'ясних страв у щоденному харчуванні треба зменшити за рахунок рибних та молочних. З молочних рекомендується пісний сир, кефір, маслянку. Дуже корисно споживати морську рибу, як також інші морські продукти, які крім повноцінного білка, багаті на мінеральні речовини, напр. йодина, яка рекомендується для запобігання атеросклерозу.

Не слід повністю відмовлятися від яєць. Двоє яєць на тиждень досить. Не менше важливим є дотримуватись правилам харчування. Споживати їжу треба з перевами в 4—5 годин. Шкідливо вечеряти перед самим сном, вечеря має бути легкою — молочні, овочеві і яринні страви. А часом навіть обмежитись склянкою кефіру, або маслянки.

А. Руденко, „Р. Ж."

У п'яті роковини смерти (25 листопада 1968 р.) моєї дорогої мами, бл. п. Марії Колодій, і батька, бл. п. Павла Колодія (9 липня 1960 р.), в їх світлу пам'ять складаю „нев'янучий вінок" і висилаю на журнал „Промінь" 15.00 долярів.

Дочка Надія Стретді, Бурлінгтон, Онт.

— — — —

З приводу третіх роковин смерти мого незабутнього дорогого мужа, бл. п. Андрія Юхимця, який відійшов у вічність 30 вересня 1970 року, у його світлу пам'ять висилаю 5.00 дол. на журнал „Промінь".

Дружина Христина Юхимець, Гемилтон, Онт.

Пожертви на будову Музею Союзу Українок Канади

за місяць серпень і вересень 1973 р.

Відділ ім. Лесі Українки — Вінніпеґ $2,000.00
Пані Ганна Ковальчук — Ст. Кетеринс Онт. 1,000.00
Пан Михайло Михалюк — Вернон, Б. К. 500.00
(У пам'ять своєї дружини Марії).
Український Фестиваль в Давфині, Ман. 208.80
Пані Ангелина Павлик — Вінніпеґ 100.00
Пані Марія Ткачук — Саскатун 100.00
Пані Анна Холод — Саскатун 100.00
Пров. Екз. СУК. на Алберту 100.00
Пані Д. (Янда) МкМилен — Едмонтон 100.00
(раніше 100.00).
Пані Агафія Перепелюк — Давфин, Ман. 75.00
Пані Леся Івасюк — Едмонтон 60.00
(раніше 40.00).
П-во Володимир Вахна — Віндсор Онт. 50.00
Пані Докія Баєр — Саскатун 50.00
Пан Василь Горборенко — Саскатун .. 50.00
Пан Вілліям Банфрей — Саскатун 50.00
Збірка на нев'янучий вінок бл. п. Марії Будник переслав о. В. Федак — Гемилтон. Онт. 25.00
Панна Стефанія Олійник — Торонто, (в пам'ять Теодори Олійник) 25.00
Пані Марія Савіцька — Чиливек, Б. К. 25.00
Пані Галина Райчиба — Едмонтон 25.00
Пані Марія Вакалюк — Ванкувер, Б.К. 25.00
Пані Агафія Перепелюк — Давфин, Ман. 25.00
(в пам'ять Анастасії Григорчук).
о. Єв. Стефанюк і Добродійка — Давфин, Ман. 25.00
Спотлес Клінерс — Саскатун 20.00
Пан І. Накони-Керроберт 20.00
Д-р Зоя Плітас — Торонто, Онт. 20.00
Пані Меланя Буряник — Торонто 20.00
(в пам'ять доньки Віри)
Пані Евгенія Римар — Віндсор 15.00
Відділ СУК. ім. О. Кобилянської — Чиливек Б. К. 15.00
Відділ СУК. ім. Лесі Українки — Мензі, Ман. 15.00
Пані П. Нєма — Монтреал, Квебек .. 10.00
Пані М. Нєма — Монтреал 10.00
Пані Соня Клименко — Тандер Бей, Онт. 10.00
Пані Анастасія Мисак — Едмонтон 10.00
Відділ СУК. при церкві св. Андрія — Едмнтон 10.00
Пані Евгенія Козяр — Канора, Саск. 10.00
Пані Меланя Буряник — Торонто 5.00
(в пам'ять Калини Засійбіди)
Пані Анет Мурфі — Тандер Бей, Онт. 5.00
Відділ СУК. ім. Кобилянської — Вінніпеґ 5.00
Пан Василь Демчук — Едмонтон 5.00
Маршал Велс — (крамниця) Смокі Лейк, Алта. 5.00
Пані Марія Нижник — Транскона, Ман. 3.00

Щиро-сердечно дякуємо всім жертводавцям за пожертви зложені на будову Музею. Збірка завершнється потішаючим успіхом. Але час біжить і виринає питання: як будемо святкувати наше 50-ліття в 1976 р. Чи здійсняться наші з'їздові ухвали-мрії-надії? Чи буде в нас величавий будинок?

Відповідь на це питання залежить від нас. Якщо далі наша спільнота буде ставитися до нашої загально-спільної справи так щиро та жертвенно, як до цієї пори, то 1976 р. буде золотими буквами записаний в нашій історії в Канаді. Лишимо майбутнім поколінням тривалий монумент поза межами України!

ЗА РАДУ МУЗЕЙНОЇ ФУНДАЦІЇ:
Соня Стратійчук.

ОГОЛОШЕННЯ

Ман. Пров. Екзекутива Союзу Українок Канади проголошує семінар в такому порядку:

В п'ятницю, 9-го листопада, в 8-ій год. вечером в залі Катедри Пресв. Тройці на 1175 Мейн Стріт, Вінніпеґ, відбудеться демонстрація добр. В. Симчич, найновішої методи навчання української мови — зорово-слухової для малят. Також пані Павлик, при помочі прожектора, матиме показ мистецтва. Вечерок закінчиться чайним прийняттям заходом 4-ох місцевих відділів.

В суботу, о 9-ій год. рано, семінар буде продовжуватися в Колеґії Св. Андрея. В програму буде входити дискусія над різними важними нашими громадськими проблемами.

Проситься всіх Манітобських відділів до чисельної участи.

За Ман. Пров. Екзекутиву СУК:
Докія Черевик — кореспондентка.

„ВИДАТНІ ЖІНКИ УКРАЇНИ"

Цікава змістом, цінна історичним минулим, в якім насвітлено найбільш видатні постаті українських жінок дала нам авторка працю, а зокрема в 1000-ліття смерти Великої Української Княгині Ольги, якій присвячено поважну частину в розділі княжок доби. Головні розділи книжки:

Жінки княжої доби
Українські жінки Литовсько-Польської доби
Жінки доби Гетьманщини
Українські жінки XIX—XX ст.

Книжка дуже гарно видана, на дорогім папері, багато ілюстрована в мистецькій полотняній оправі. Стор. 160. **Ціна .. $6.00**
Замовляти в Союзі Українок Канади на адресу:

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N of CANADA
A25 11024—82 Ave. Edmonton, Alberta
T6C 0T2.

PROMIN

Vol. XIV, 11 ENGLISH SECTION November, 1973

THE PUBLIC ARCHIVES OF CANADA AND ETHNIC ARCHIVES

W. I. SMITH,
Dominion Archivist

(Continued)

II PROBLEMS

What are the problems involved. They are their dispersion, the number of languages involved, the difficulty of distinguishing between national, regional and local interest.

1. *National Interest*

To decide which units of papers are of national significance and ought therefore to be collected by the Public Archives and which are local or provincial in character is always difficult. In the case of ethnic archives the distinction is perhaps even more difficult. Are records of and relating to the Chinese local because most of them live in Vancouver or Toronto, or the papers of the Icelandic community provincial because they settled in Manitoba? And what about the archives of a "national" organization whose membership is drawn from the Toronto/Hamilton area only? To give a simple formula which will resolve all situations is impossible. But the criteria used by the Public Archives should err by being too inclusive rather than by being too exclusive in order to be certain that all material of national significance is collected. The Public Archives will also continue its policy of acquiring all valuable material which otherwise would likely be destroyed.

2. *Dispersion*

The first place to seek material for ethnic archives is the national ethnic organizations and the leaders or former leaders of these organizations. These bodies and individuals generate and accumulate archival material that will be of great value in studying their constituents.

Once these major sources are covered more material could probably be gathered from defunct national organizaitons. Former leaders in these organizations may well have considerable quantities of archival material which is national in character.

The number and variety of ethnic organizations is almost endless. They range from social and religious ones to mutual aid and insurance societies, to sport and entertainment groups. A list of "Main Ethnic Organizations and Churches in the Ottawa Area", published in 1966-67 names 70 (excluding the Irish, Scottish and Welsh), about one-quarter of them churches and nearly as many church related. In Toronto there are more than 70 Greek associations and hundreds of others.

The B & B Commission identified and wrote to 225 Ukrainian organizations all of which were sufficiently active to reply. Of 208 Italian organizations contacted 129 replied; of 106 Dutch 66 replied and 67 of 105 German organizations responded. The Commission noted that these organizations were made up predominantly of immigrants rather than succeeding generations. Yet the fact that they are very numerous is well attested. Among others not referred to in the Commission's figures are the 198 Polish organizations affiliated with the Canadian Polish Congress, at least four national Byelorussian organizations and the numerous Jewish or eastern European organizations. No doubt a fairly complete listing of ethnic organizations would exceed 5000.

Although many of these ethnic organizations have sprung since World War II, others date from the post or even pre-World I period. The very fact that many of the organizations are immigrant-oriented rather than ethnic-oriented adds validity to the many pleas for urgency. These groups may have some valuable records dealing with the adjustments required of immigrants in becoming established and these records may disappear as soon as the group concerned is settled or the flow of immigrants subsides.

The significance of the ethnic presence is also reflected in the number of serial publications which serve that portion of our population. The Royal Commission on Bilingualism and Biculturalism reports that in 1965 there were 165. Of these the six dailies had a circulation of 50,000, the 75 weeklies and semi-weeklies 461,000 and the remainder about 150,000. Canadian Scene, an information organization for the ethnic press, claims to serve almost 5,000,000 persons. Most of the ethnic papers are written in the language of the ethnic group, but many are written partially or completely in English,

clear demonstration that the ethnic heritage is retained in spite of linguistic integration in the English-Canadian society.

The search should not neglect the smaller and perhaps more local organizations and persons who hold less easily defined positions of influence. Because some of the ethnic groups are relatively small a local organization may in some respects serve as the spokesman of the whole. Also, a closer acquaintance with the ethnic groups will probably show that many persons who hold no identifiable "office" do act as spokesmen or representatives. Others who may have papers of value are the authors of studies of ethnic groups. For example, John Kosa appears to have gathered a considerable amount of data in his research for *Land of Choice: The Hungarians in Canada.*

Some American institutions are collecting sources on ethnic groups in Canada. While it will be impossible to retrieve the actual documents the possibility of making microfilm copies of these documents warrants investigation.

Papers collected from these persons and organizations would illustrate a great deal about Canadian history. They would show how immigrants saw Canadian society, the adjustments that were required of them in settling here, the manner in which and speed with which these adjustments were made. Such records would also illustrate how this portion of Canadian society retained a distinct, non-British, non-French heritage, and the extent to which their presence affected and altered Canadian society as a whole.

The extent of ethnic archives which exist and those which could be collected by the Public Archives is very difficult to estimate. Thousands of feet of material must be stored in attics, basements, offices, etc., some of which might never be found even after an extensive search.

It seems fair to assume that over a five-year period, the Public Archives would accumulate no less than 2500 feet of valuable records, either in original or in the form of microfilm.

Cooperation from the Citizenship Department, the Ethnic Press, and most of all, the ethnic groups themselves will be essential for the success of such a collecting project.

3. *Language*

The ethnic archival material would not only be in the more widely known languages of English, French, German, Spanish and Italian but also in the less commonly used: Dutch, Portuguese, Sergian, Czech, Croatian, Ukrainian, Danish, Swedish and other Scandinavian and East European languages. In addition Japanese, Chinese and other languages used by the Asiatic and African groups would be included. The archivists employed by the Public Archives at present could cope with some of these, but not all.

For the arranging and description of the papers in those languages with which the staff is only marginally or not at all familiar, the Archives could hire the services of a knowledgeable member of the ethnic group, preferably a university graduate in history, who would sort, select, arrange and describe the papers in accordance with the principles used by the Public Archives, and under the guidance of a member of the staff of the Public Archives. Once the material has been accessioned by the Archives and inventory entries completed the linguistic difficulty almost disappears. Researchers using the material will have to cope with the language in their own manner, but probably anyone interested in history of the Slovak or Byelorussian community will be familiar with those languages.

III PROGRAMME

Here are the steps the Archives can profitably follow:

1. The Public Archives will increase its contacts with the ethnic press. Articles should tell readers of the ethnic press of the interest of the Public Archives in historical documents reflecting their contribution to and role in Canadian Society, and of the need for their co-operation in locating and donating for permanent preservation any material on this aspect of our national heritage. These articles should solicit their co-operation in forwarding information on the existence of records and papers likely to be worthy of preservation.

2. As soon as possible the Public Archives will appoint a coordinator to devote all of his time to this project, particularly for contacting all ethnic groups. He will be backed-up, in Ottawa, by professional and clerical staff to look after the arrangement of the papers received, their microfilming and description.

3. When necessary, persons with a solid knowledge of particular language will be appointed to carry out the arrangement and description of the papers under the guidance of the archivist.

4. The Public Archives will undertake to secure microfilm copies of all "Canadian" ethnic archives which have been collected by U.S. institutions or elsewhere.

NIGHTINGALE OF UKRAINE

(In honor of the birth centennial of Solomiya Krushelnitska)

At the turn of the 20th century, the male operatic singers of world renown were Enrico Caruso, Feodor Chaliapin, Battistini and Titta Ruffa. The Top Ten of prima donnas could include the Scottish American operatic soprano Mary Garden who made her debut in Paris, and later sang with Manhattan Opera Company in New York as Massanet's *Thais* and, sensationally, as Richard Strauss' *Salome*. Lily Pons, coloratur soprano, belonging to the later period of the 1920's when Caruso and Chaliapin were at the height of their fame in America.

However, the greatest lyric soprano of the time was Solomiya Krushelnitska — the Ukrainian nightingale. Mary Garden, for instance, was often praised more highly for her vivid character portrayal than for singing, but, according to outstanding Italian critics, Krushelnitska's voice was a pure soprano of exceptional range and with velvety tonal qualities that made it the more fascinating. She was equally brilliant as a lyric or dramatic soprano, as much actress as she was singer.

According to the famous conductor Arturo Toscanini, who was with the Metropolitan Opera in New York until 1915, no prima donna could match Solomiya Krushelnistka in operas by Wagner, Richard Strauss, Pizetti, Catalani and Puccini. Toscanini, Leopold Mugnone and others, vied for the honor of conducting operas in which she played the leading lady. The whole musical world admired her. In Italy, the homeland of bel canto, she was idolized.

Solomiya Krushelnitska was born on September 23, 1873, in the village of Bilyavintsi (today in the Buchach District, Ternopil Region) and grew up in the village Bila near Ternopil where her parents moved when she was very young.

In 1893, at the age of 20, Solomiya graduated from the Lviv University, and the same year made her debut in that city in Donizetti's opera *La Favoriata*. In 1893-1896, through the help of friends, she went to Italy and studied under the well-known Milanese Professor Faustus Crespi; and later in Austria. The training she received in Milan was invaluable, and had a great influence on her rise to fame. During those years, she made her first public appearances on the operatic stage.

Returning to Lviv, she sang the leading feminine roles in *Aïda, Faust, The Masked Ball* and so on. Then she was an outstanding success in Petersburg, Odessa, Paris and other European cities. Her performances in Odessa (1896-1897)

are particularly memorable: she sang the leading roles in Verdi's *Il Trovatore* and *Othello,* Ponchielli's *La Gioconda* and Wagner's *Tannhauser,* to mention a few.

In 1897, she made a triumphant concert tour in a number of Latin American countries, and afterward in Poland. After singing in Cracow, she was offered the position of prima donna at the Warsaw Grand Opera Theater, which she held from 1898-1902.

In January, 1903, Solomiya Krushelnitska returned to Italy to sing in Rome, Milan, Trieste, Florence, Naples, Cremona, Turin, Palermo and Parma.

And in 1904, the year Puccini's new opera *Madam Butterfly* was ill received in a premiere performance by La Scala audiences, she was offered the leading role when another try was made, this time in Brescia. And it was a success, for Solomiya was a real artist and played the role of the tragically betrayed heroine with great delicacy. Her silvery voice was perfect for this exotic opera and when it was again put on at La Scala, audiences gave the singer a tremendous ovation. It is largely due to her voice and personal charm that Puccini's *Madame Butterfly* has always topped the repertories of all opera companies in the world. The composer presented Solomiya with his photograph, inscribed: "To a most charming and fascinating Madame Butterfly — Giacomo Puccini, Torre del Lago, 1904."

Triumphs followed in Rome and other Italian cities, which Solomiya shared with the great

conductor Arturo Toscanini particularly in *Aïda, Don Carlos, Die Walkure, Tristan and Isolde, Lorelei, Salome* and *Electra.* She sang with such famous singers as Enrico Caruso, Mattia Battistini, Titta Ruffo, Feodor Chaliapin. She had perfect diction, sang in the original languages — Ukrainian, Russian, Polish, Italian, French, German, English and Spanish.

She made all the characters she played seem new and unique. She put her whole heart into a role, sang with a depth and passion that was truly rare. The Italian papers wrote that she was a brilliant artist, with inimitable taste, and possessed a flawless voice . . . One of the nicest compliments came from the well-known Italian poet Giosue Carducci, who said that she looked like a rose and sang like a nightingale.

In Russian opera, she sang in Tchaikovsky's *Eugene Onegin* and *Queen of Spades* . . .

At the height of her career, she turned to the concert stage and was also a sensation. Her repertory was composed of music of world classics such as Tchaikovsky, Moussorgsky, Rimsky-Korsakov, Rachmaninoff, Ravel, Brahms, Schubert, Schuman and Strauss. However, she never failed to include the folk songs of her native Ukraine and songs by the Ukrainian composers Lysenko, Nizhankovsky, Vakhnyanin, Matiuk, etc. As a rule, she always sang them at the close of concerts.

The Italian poetess Sybilla Aliramo, wrote that when Solomiya began to sing, a mask seemed to be dropped. The singer burned with passion, brought the music alive. Her voice was pure and expressive — she threw herself freely into the sea of sound and music. This was especially left when she sang Ukrainian songs, the songs of her land.

Fame never turned Solomiya's head or drew her from her native land forever. She was a well-known figure in Ukraine and abroad, and sang in large cities, towns and small hamlets.

Solomiya considered herself a spiritual disciple of Ivan Franko. She shared many of the views of the democratically inclined artists of her time and counted Vasil Stefanik and Olga Kobilyanska as her friends.

Krushelnitska lived almost to the age of eighty, but her singing impressed people even in the twilight of her life.

After the reunification of the Western Ukrainian lands with Soviet Ukraine, the patriot-singer entered energetically into Soviet artistic life. She worked at the Lviv Conservatory named after Mykola Lysenko and gave much of her time to public work.

Nearing her end, the famous singer never wanted to let go, and said: "Oh, to live! To live still more, and bring beauty to the people, to the wide masses of the people." The Ukrainian nightingale passed away on November 16, 1952.

Річний З'їзд і Семінар

Рада Української Школи Середньої Єпархії повідомляє, що Річний З'їзд і Семінар відбудеться у Саскатуні 10 листопада 1973 р. в Авдиторії Катедри Пресвятої Тройці при 919 — 20-та Вулися Захід.

ПРОГРАМА:

9.00 — Реєстрація
— Відкриття З'їзду
— Вибір президії (предсідник, секретар)
— Вибір комісії (номінаційної)
— Звіти — Голова — Віра Лабач
— Секретар — Анна Михайлюк
— Скарбник — Слава Зіп
— Обговорення і прийняття звітів
10.15 — Перерва
10.30 — Семінар
„Дивись, Слухай, Говори"
— пані Софія Василишин
11.30 — Продовження З'їзду
— Вибір нової управи
— Обговорення проєктів на 1974 р.
— Закриття
12.00 — Перерва на обід
1.00 — РУШ Середньої Єпархії бере участь на Загальній сесії складових організацій СУС
6.30 — Вечеря-бенкет. На бенкеті промовлятимуть д-р С. Яремчук (голова СУС) та п. А. Мельничук.

Після бенкету відбудеться товариська зустріч делегатів і гостей.

Управа Ради Української Школи Середньої Єпархії

НА КРИЛАХ ПІСЕНЬ

Ви можете набути в нас збірник пісень на слова Лесі Українки, ювілейне видання Союзу Українок Канади. Пісні зібрали й упорядкували: Петро Пауш і Анна Ференсів (добр.).

Збірник містить ноти на 27 пісень. Музика різних композиторів: С. Рудича, Ю. Іщенка, С. Яременка, Я. Степового, О. Колісниченка, В. Кирейка, Ю. Рожавської, Д. Січинського, М. Дремлюги, М. Жербіна, А. Лазаренка, Т. Сидоренко-Малюкова, М. Лисенка, К. Стеценка, Г. Гембери, І. Білогруда, Г. Майбороди .Біографічний нарис про поетку — Л. Хорош-Ґрегорі. Мистецьке оформлення — Дарія Бродгед.

Видано на дорогім папері, в полотняній синій обкладинці. Стор. 112, Ціна $10.00.

Замовлення посилати:

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N of CANADA
№A25 11024—82 Ave.
Edmonton, Alberta T6G 0T2.

ВІДДІЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

Книжка

— Люба книжко,
Що ти маєш?
Що ти в пазусі
ховаєш?
— Шустру мишку,
Злото-рибку,
Перепілку
І метелика,
Й жука,
І рогатого
Бика.
— Що ти знаєш,
Балакухо!
Розкажи мені
На вухо!
Як тебе
Я слухать буду,
То про пустощі
Забуду.

А. Хнкоян

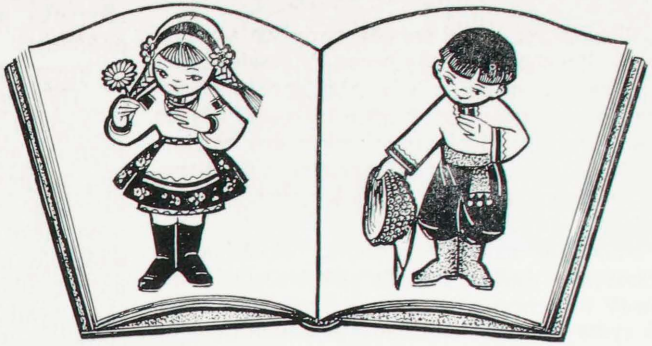

Що легше?

Пішли троє хлопчиків до лісу. В лісі гриби, ягоди, пташки. Загулялися хлопчики. Не помітили, як день проминув. Ідуть додому — бояться:

— Попаде нам дома!

Зупинилися вони на дорозі і думають, що краще: збрехати чи правду сказати?

— Я скажу, — говорить перший, — ніби вовк на мене напав у лісі. Злякається батько і не буде лаяти.

— Я скажу, — говорить другий, — що дідуся зустрів. Зрадіє мати і не лаятиме мене.

— А я правду скажу, — говорить третій. — Правду завжди легше сказати, бо вона правда і вигадувати нічого не треба.

Розійшлися вони по домівках. Тільки сказав перший хлопчик батькові про вовка, аж лісник іде.

— Немає, — каже, — у цих місцях вовків.

Розсердився батько. За першу провину розсердився, а за брехню — вдвоє. Другий хлопчик про діда розповів. А дід тут як тут — у гості йде.

Взнала мати правду. За першу провину розсердилася, а за брехню — вдвоє. А третій хлопчик як прийшов, так в усьому й повинився. Посварилася на нього мати і простила.

В. Осеєва

Хліб святий

Принесла баба хліб з магазину, поклала на стіл і почала поратися біля печі. Катруся гралася з лялькою Устинкою. Устинка заснула. Катруся підійшла до столу, побачила хліб, відложила шматочок. Та вона не голодна була. Покуштувала і аж ніс зморщила:

— Фе, який поганий!

Бабуся розсердилася і почала навчати внучку:

— Так ніколи не можна говорити про хліб. Коли він чомусь не подобається, кажуть: „Хліб так негарно випечений..."

— А Юрчик теж не шанує хліба, — насупилася Катруся.— Не доїв надворі кусочка і кинув на землю. Потім із Сергієм почали його футболити...

— Ой, як негарно! — розгнівалася бабуся. І сказала внучці:

— І сама ніколи так не роби, і Юрчикові не дозволяй. Не доїла — однеси у хлібницю поклади, пізніше доїси. А коли хтось кине на землю — накажи підібрати. Топтати хліб не можна. Хліб дає людям життя. Без хліба ж — голод, смерть. Скільки на світі людей перемерло без хліба! Хліб святий.

Катруся задумалася. Потім притулилася до баби:

— Я більш ніколи не буду погано казати про хліб і не розкидатиму. І Юрчикові не дозволю. Тільки не треба сердитися на мене. Приголуб мене...

Бабуся поклала руку на голову внучці і пригорнула її до себе.

І. Сенченко.

ТАРАСИК

Сидить малий Тарасик
Сьогодні нишком-тишком,
Купив йому на свято
Татусь гарненьку книжку.
Така ж вона цікава,
Також вона хороша,
Що хлопчик начитатись
Її ніяк не може.

Олексій Довгий

Невичерпне джерело художніх традицій

Глиняні керамічні вироби побутують на території України з давніх-давен. У Львівському історичному музеї та у відділі археології Інституту суспільних наук зберігається близько двох тисяч зразків кераміки первісного суспільства. Найдавніші пам'ятки походять із неолітичної культури і відносяться до V тисячоліття до н. е.[1])

Унікальне явище в розвитку кераміки репрезентують глиняні вироби трипільської культури IV і III тисячоліть до н. е. Глиняний посуд цієї культури надзвичайно різноманітний за формами, оздоблений геометричним орнаментом коричневого або чорнокоричневого кольору. Своєрідними мотивами цієї кераміки є різновиди спіралі що надають орнаментиці динамічного характеру при стриманій кольоровій гамі.

З пізньотрипільського періоду (2100—1700 рр. до н. е.) походять також перші невеликі глиняні скульптури людей і домашніх тварин, які було знайдено під час археологічних розкопок у селі Незвисьці Івано-Франківської області і в селі Кошилівці на Тернопільщині. До кінця III тисячоліття відноситься кераміка культури лійчастого посуду з Малих Грибович біля Львова та з Зимна на Волині і культури кулястих амфор з Глубічка і Увисли на Тернопільщині та Ульвівки на Львівщині. Це особливо цікавий посуд. Нижня частина амфори має вигляд кулі, а вёрхня — досить широкої і високої горловини з маленькими вушками в її насаді. Горловина і верхня частина амфор оздоблена ритим геометричним орнаментом, часом заповнена білою пастою.

Невелика кількість кераміки відноситься до ранньослов'янського періоду та до часів Київської Русі. Тут найчастіше трапляється посуд точений на гончарському крузі, хоч існував тоді й ліпний. На особливу увагу заслуговує димлений — чорний посуд з ритим або згладженим геометричним орнаментом з Плісниська, Звенигорода Львівської області й Галича Івано-Франківської області. Деякі фори цих виробів збереглися майже без жодних змін.

Звідти походять також перші зразки розписних та рельєфних плиток; надзвичайно тонким рельєфним рисунком відзначаються декоративні плитки з Крилоса біля Галича, оздоблені геометричними і тваринними мотивами. Крилоські декоративні керамічні плитки XII—XIII ст. є неперевершеними зразками керамічної пластики, на яких може базуватися сучасне виробництво цього складного виду декоративного мистецтва.

Про широкий розвиток керамічних виробів на Україні XV—XVIII ст. розповідають різні літописні, архівні та літературні документи. Із цих джерел відомо, що майже в усіх великих містах на західних землях України були гончарні цехи у яких працювало по кількадесят майстрів, що виготовляли глиняні вироби для потреб міщан. Основними гончарними осередками були Львів, Городок, Миколаїв, Яворів, Потелич, Дрогобич, Старий Самбір, Галич, Коломия Снятин, Кам'янка-Бузька, Золочів, Тернопіль, Теребовля, Збараж Крем'янець, Луцьк, Острог Володимир-Волинський, Ужгород, Мукачів та інші. Для потреб землеробів гончарні вироби виготовляли сільські гончари, які працювали майже в усіх селах, якщо поблизу були копальні, придатні для гончарного виробництва глини.

Багато народних керамічних виробів з другої половини XIX і початку XX ст. зберігається в різних музеях західних областей України та, зокрема, в музеях Львова. Справжньою скарбницею української кераміки є Львівський музей етнографії та художнього промислу. В його фондах зберігається близько 6 тисяч різноманітних зразків із 120-ти центрів гончарного виробництва різних областей України. Найбільша група (із Львівської області) нараховує близько 2000 різноманітних зразків, що були виконані у тридцяти гончарних центрах. Кераміка Львівщини дуже різноманітна як за технологією виконання, так і орнаментикою та колоритом. Тут подибуємо димлений посуд чорного черепка із Сасова, Лагодова, Шпиколосів, Гаваречини Білого Каменя і Гаїв Смоленських; посуд білявого черепка з Селиськ і Дев'ятира, гравірова-

1) до н. е. — до нової ери, себто перед нар. Христа.

ний і заливаний зеленою поливою з Потелич; посуд з ліпним орнаментом з Комарна; розписаний і полив'яний з Дрогобича, Миколаєва, Яворова та Судової Вишні; посуд майоліковий з м. Сокаля.

Сокальська кераміка незвичайно цікава оригінальними формами посуду і технологією орнаментування. Найдавніші зразки її були розписані геометричними орнаментальними мотивами білого кольору, ритмічно розміщеними на коричневому тлі. Серед цієї кераміки вирізняються сокальські баньки. Технологія виконання сокальської майоліки близька до гуцульської. Вироби побілкують, випалюють, ритують, розписують, поливають глазурою і вдруге випалюють. Різниця полягає лише у своєрідній орнаментиці, серед якої перше місце займають мотиви птаха-галки і галузки соняшника, та довільній композиції орнаментальних мотивів. Сокальська кераміка відома також людиноподібним фігурним посудом для зберігання рідин, мальованим зеленаю і коричневою фарбами з вигравіруваними сентенціями. Багато слави сокальській кераміці принесли розписані і гравіровані кахлі для печей, роботи визначного майстра Василя Шостопальця, який працював у другій половині XIX ст.

Велика збірка виробів (близько 400 штук) Львівсько-скульптурної фабрики характеризує гончарство Львівщини за останнє двадцятиріччя. Керамічні вироби фабрики наочно показують творчі шукання художників-кераміків Львова, які намагаються у своїх творах пов'язати традиції давньої кераміки Львівщини з новими мистецькими і вжитковими вимогами. Серед них — декоративні вази, тарілі і різноманітний посуд художників Б. Горбалюка, М. Гладкого, А. Соболєва, З. Масляк, Ю. Лащука, З. Березі, А. Чистоганової, В. Сумішевського, І. Томчука, оригінальний твариноподібний посуд Я. Захарчишина і В. Кондратюка, декоративна пластика малих форм І. Малишка, Я. Захарчишина, В. Грузини, М. Левханян, П. Лінинського та інших.

Друга за величиною група керамічних виробів походить із Прикарпаття (1355 зразків), в тому числі відома гуцульська кераміка з Косова ,Кут і Пістиня (понад 1000 зразків), розписна коломийсько-снятинська (150 зразків), заливана голицько-войнилівська (50 зразків), декілька зразків різних технік виконання з Болехова, Тисьмениці, Ганусівки і Кулачківців.

Технічні та художні прийоми гуцульської кераміки досить складні. На побілкованому випаленому тлі гострим „писаком" гравіруються

контури геометрично-рослинного і тваринного орнаменту який потім розмальовують зеленожовтою і коричневою фарбами, поливають глазурою і випалюють удруге. Усім відомі народні майстри Михайло Барановський з Москалівки, Олександер Бахматюк з Косова, Петро Пошак з Пістиня, Григорій Цвілик, Михайло Волошин з Кут. О. Бахматюк зажив слави своїми гравірованими і розписними кахлями для печей, на яких крім геометрично-рослинної орнаментики, часто виступають архітектурні мотиви і жанрові зображення.

Третю групу керамічної збірки музею складають гончарні вироби з 35 центрів Тернопільської області (667 зразків). Народна кераміка Тернопільщини відзначається великою різноманітністю форм і своєрідними технічними засобами декорування. Тут виступає гладження, фляндрування, заливання, мармурування, розпис і гравірування.

Серед димленого посуду із Струсова, Микулинець, Заліщиків, Скалата Торського, Устечка на особливу увагу заслуговує чорний посуд із Буданова народного майстра Т. Земського, який прикрашував його квітковим орнаментом, виконаним технікою гладження. Зелено-жовте мармурування виступає на геометричних виробах із Золотого Потока. Своєрідне фляндрування білими або зеленими смужками на коричневому тлі характеризує вироби Миколи Марченка з Кременця, а вироби народного майстра Якова Пригорського з Товстого наближаються технікою виконання орнаменту і колориту до гуцульської кераміки, а відрізняються від неї своєрідною геометрично-рослинною і тваринною орнаментикою та композицією орнаментальних мотивів. Керамічні вироби Копичинця з нескладними геометричними орнаментальними мотивами, виконаними ріжком білою фарбою по природному коричневому черепку близькі до миколаївської кераміки на Львівщині.

(Далі буде) **А. Т. Будзан**

Громадська і родинна хроніка

ВЕСНЯНИЙ ЧАЙ І МИСТЕЦЬКА ВИСТАВКА

Мистецька виставка, що її кожного року улаштовує Албертська провінційна екзекутива Союзу Українок Канади спільно з чотирма едмонтонськими відділами, відбулась в днях 14 і 15 квітня ц. р. в авдиторії при катедрі Св. Івана.

Велике зацікавлення в цьогорічній виставці зросло, тоді коли широкий розголос поширився по відділах в Альберті, що імпреза буде відзначати ся ревією мод. Під наглядом голови народнього мистецтва при відділі Союзу Українок Канади при катедрі Св. Івана пані М. Гладун та пані О. Семчук, Клюб вишивальниць приготовляв цей проєкт около двох років.

Також, щоб зацікавити відділи до активної участи у виставці, запроєктовано мати контест-змагання української вишивки.

Ольга Ганночко, голова провінційної екзекутиви, вступним словом щиро привітала дост. Альберта Гоголя, міністра албертійського уряду і його дружину; Лесю Івасюк, голову Союзу Українок Канади й заповнену залю гостей. Вона сказала, що метою таких імпрез є популяризувати й поширювати наше народне мистецтво, яке дуже імпонує нашим молодшим і ця ділянка помагає затримати нашу молодь при українських організаціях. Після цього пані Ганночко попросила пані Є. Верхомин, голову Провінційного Музею, щоб представила пані М. Гладун, під проводом якої відбувся показ моделювання вишивання суконок, прикрашених різними взорами й стібами української вишивки, приміненої до модерної ноші. Пані П. Шевчук подавала коментарі. По короткій інтродукції вона викликала моделі, які за чергою при акомпаньяменті тихої музики виступали на рампу, що сягала від сцени вздовж залі. Коментаторка інформувала про оригінальні краски у взорі і з якої области України походять. Присутні гості зустрічали виступи модельок гучними оплесками.

Світлина з Весняної Виставки в Едмонтоні: модельки: зліва направо — А. Омельчук, Н. Нептух, Надія Боднар, М. Гнатюк, К. Бабич, М. Гладун, Б. Масло, К. Гуцуляк, Зоня Ніньовська.

З Виставки Контесту. Відділ Союзу ім. Св. Ольги у Вегревил одержав першу нагороду.

Потім слідувало чайне прийняття під доглядом пані С. Голубіцької і членкинь соціяльного комітету. Великодній стіл був накритий дуже гарно вишитим обрусом. По обидвох боках столу срібні чайні прибори, а на середині столу паска обкладена писанками між засвіченими свічниками. Наливали чай пані: Леся Івасюк, Лукія Феняк, В. Мельник, М. Дубельт, Є. Рошко, Г. Маріянич, П. Бережан, М. Волощук.

Відтак гості мали нагоду оглянути контест виставки таких відділів: О. Басараб з Келгари, О. Пчілки з Мирнам, Лесі Українки з Редвей, Ольги Кобилянської з Редвотер, О. Кобилянської з Смокі Лейк, О. Басараб з Торгілд, Святої Ольги з Вегревіл і відділи Союзу Українок Канади при церквах Св. Андрея, Св. Михаїла й Катедри Св. Івана з Едмонтону. Колекція кожного відділу складалась з найкращих вибраних вишивок різними стібами по-мистецьки виконаних,

яких рідко можна бачити по відділах Союзу Українок Канади.

Нагороди одержали відділи: Першу нагороду відділ Св. Ольги з Вегревил, другу — відділ ім. О. Кобилянської — Смокі Лейк, третю — відділ при катедрі Св. Івана. Надзвичайне признання — відділ Лесі Українки — Редвей.

Комітет печива, що його очолювала пані В. Бойко й А. Фарина, успішно провів продаж традиційного великоднього печива. Пані Марія Лазарук займалась продажем писанок.

У неділю, другого дня виставки, пані О. Ганночко, привітавши нових гостей, коротким вступним словом відкрила виставку. Моделювання було повторено; так як і попереднього дня — показ зробив приємне враження на публіку. Після показу соціяльний комітет, що його очолювала пані Джойс Брода, подав перекуску. Чай наливали: панна Розалія Фарина, пані Н. Сенів, В. Зуківська, К. Рожак, М. Попович, В. Стурко. Імпреза закінчилась дуже мило, гості оглядали виставки й музей, а модельки в своїх виставних одягах мішалися між публікою й приймали гарні компліменти від гостей.

Весняний чай був надзвичайно успішний тому, що велике число членкинь прибуло з поза Едмонтону. Провінційна екзекутива складає сердечну подяку відділам, які взяли участь в контесті й пані М. Гладун, що зарядила такий прекрасний виступ „Ревією мод".

Докія Корпан

З НАГОДИ 70-ЛІТТЯ
Монтреал, Кве.

Родина, близькі приятелі та знайомі зробили пані Катерині Редкевич милу несподіванку в неділю, 9 вересня, з нагоди дня її уродин. Завітавши до її дому, гості привітали ювілятку щирими побажаннями і співом многоліття.

При гостині, в милій атмосфері велись розмови про товариське життя, жіночу пресу та подібне...

На закінчення гостини присутні передали скромний подарок, а пані Редкевич за увагу до її особи пожертвувала 15 дол. на „Промінь". Присутня пані Анна Вікарчук склала 2 дол. на прес-фонд.

На прощання — ще раз побажали ювілятці кріпкого здоров'я та багато радісних соняшних днів!

Присутня

НА СВЯТІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ У ДАВФИНІ — зліва направо стоять: Михаліна Ковальчук, Галина Гашена, Марія Годована, Анна Ситник, Агафія Перепелюк, Марія Андрейчук, Анна Лесишен.

СВЯТО Л. УКРАЇНКИ І ВІДЗНАЧЕННЯ ЧЛЕНКИНЬ
Давфин, Ман.

Роковини Лесі Українки, що їх наш відділ улаштовує кожного року, відбулися 25 лютого 1973 р. в неділю по полудні в українській православній авдиторії, як також того самого дня відбулось відзначення членкинь з нагоди їх 25-річної праці в т-ві.

Святочну програму відкрила голова відділу пані Оля Кізь та привітала присутніх. Вступне слово до свята виголосила пані Розалія Грицай, а програмою далі керувала голова пані Кізь. Хвилиною мовчанки і повстанням з місць вшановано членкинь, які відійшли у вічність.

Концертова програма складалася з таких точок: „О Україно" — молодший відділ СУМК, „Не проміняю" — деклямація — К. Метлинський — молодший СУМК, „На зеленому горбочку" — декл. — Аделя Ковальчук, „Контра Спем Сперо" — декл. — Ґеня Марунчак, старший СУМК, Танець тріо — виконали молодший відділ СУМК — Лорен Грицай, Аделя Підлипна і Маруся Керелюк; „Тяжкі книжки", сценка учнів рідної школи — Михась Марунчак, Іванна Буртняк і Шері Білинський, „Я матір'ю вас Лесю назву" — декл. — Тереса Шемелюк, „Пожену товар за яр" — спів — старший СУМК під проводом пані Г. Гендерсон. Солістка Тереса Ковальчук. „Леся Українка" — пані Текля Шовдра, заст. голови відділу. Реферат про поетесу виголосила пані Галина Гендерсон, по цім жіночий хор відспівав „Колискова" — слова Лесі Українки.

Голова відділу пані О. Кізь проголосила другу частину програми — відзначення членкинь за 25-літню працю у Союзі Українок Канади. Грамоту вшанування вручила пані Анна Чайковська сімом членкиням. Кожну з відзначуваних членкинь вона представляла, оцінила їх заслуги для організації і склала кожній з них ґратуляції, подякувавши за працю і посвяту. Зокрема підкреслила заслуги батьків-піонерів, які були першими, що творили громадське життя серед трудних умовин і передали нам. А нам тепер багато краще, бо ми вже є нарівні з іншими народами — нашими співгромадянами. Треба тільки продовжувати цю працю та заохочувати молодших шанувати все своє рідне. Голова пані О. Кізь вручила корсажі тим членкиням, яких того дня відзначувано, ними є: Михайлина Ковальчук, Галина Ґашина, Анна Ситник, Гафія Перепелюк, Марія Андрейчук, Марія Годована і Анна Лесишин. Після вручення відзнак жіночий хор відспівав „Де згода в родині". Кінцеве слово сказав о. Є. Стефанюк.

Відділ складає подяку о. Стефанюкові та учасникам святочної програми нашого подвійного свята.

Анна Чайковська

ВІДДІЛ МОЛ. СУМК ІМ. І. ДАНИЛЬЧУКА Давфин, Ман.

Молодшими відділами СУМК опікується Союз Українок Канади, тому цей звіт з діяльности молоді надіслано до журнала „Промінь".

Редакція

* * *

Річні збори відділу Молод. СУМК відбулися 9 грудня 1972 року в залі української православної авдиторії. Збори відкрила пані Марія Андрейчук — настоятелька Молодшого СУМК. Молитву проказав о. Є. Стефанюк. Предсідницею зборів була Петруся Керелюк, а секретаркою Розалія Маранчук. Звіти за минулий рік здавали члени управи і вибрали нову управу на 1973 рік, яка складається з таких осіб: голова — Розалія Марунчак, уступивша голова Петруся Керелюк, рекорд. секретарка — Аделя Підлипна, касирка — Лорейн Грицай, кореспсекретарка — Шемілюк. Телеф. комітет — Моніка Прокопчук, Денис Бучій, Ален Олексюк. Програмовий референт — Родній Ковальчук. Надзірна Рада — пані: Марія Андрейчук, Розалія Грицай, Єлисавета Підлипна, Євгенія Керелюк. Капелян о. Є. Стефанюк. Інструктори різьби — Стах Андрейчук і Василь Шемілюк.

Діяльність від нового року до червня

В грудні під проводом інструкторів навчалися робити свічки, колачі та як робити масло; в січні заслухали релігійні виклади о. Стефанюка і на Різдво ходили з колядою; в лютому навчалися різьби по дереві та вишивати українськими стібами, брали участь у концертах на честь Лесі Українки і Тараса Шевченка. Гуртом відвідали український фестивальний офіс у Давфині, де мали нагоду переглянути різні українські вироби, деякі з них це вже музейні експонати. Голова фестивалю п. В. Запорожець привітав та гостив сумківців. В березні ми учились як робити і пекти паски й бабки; того самого вечора мали чайне прийняття для батьків і гостей; вечір відбувся дуже успішно. Пані Марія Андрейчук дала виклад про українське весілля та „квиз". Улаштували разом із старшим СУМК-ом вечерок сміху. Виклад про життя і працю Лесі Українки мала пані Марія Андрейчук. Сумківці брали участь в постових молитвах в церкві Св. Юрія, о. Стефанюк висвітлив фільм для сумківців і дав виклад про Івана Франка, а Маруся Керелюк відчитала одну з його поем. Ми започаткували дитячу бібліотеку і купили книжок за 50.00 долярів. В червні відбувся спільний концерт з старшим СУМК-ом ім. Івана Мазепи, на якім було вручено трофей подарований п-вом Перепелюками і чек на 10.00 дол. Відділ Союзу Українок в Давфині набув для нас сумківський прапор. На закінчення сезону, за стараннням Надзирної Ради, ми мали мати прогулянку до озера Давфин, але що погода не була сприятлива, то мали гарне прийняття в авдиторії,

Тоді уступаюча голова Маруся Керелюк передала для авдиторії чека на 50.00 дол. від відділу ім. Івана Данильчука. І ми сказали собі — „До побачення на зборах у вересні 1973 року!"

Анна Чайковська

Відділ СУМК ім. Івнаа Данильчука. Зліва направо: Розалія Грицай — надзірна рада, Аделя Підлипна, Розалія Маранчук, о. Євген Стефанюк — капелян, Маруся Керелюк, Лорейн Грицай, Марія Андрейчук і Єлисавета Підлипна — надзірна рада; другий ряд: Дметрія Кузик, Бренда Бураковська, Аделя Ковальчук, Кимбирлей Прокопчук, Ронда Бучій, Денис Дирда, М. Олексюк, Михась Маранчук, Елен Олексюк, Кенні Матлашевський, Маня Прокопчук; третій ряд: Кароля Олексюк, Родний Ковальчук, Денис Бучій, Денис Котик. На знимці бракує: пані Євгенії Керелюк з над. ради, Тереси Батюк і Тереси Шемелюк.

З ДІЯЛЬНОСТИ ВІДДІЛУ ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ У ВІНДЗОРІ, ОНТ.

Місячні збори відділу з 6 березня 1973 року мило залишаться б пам'яті присутніх на них членкинь. Збори ці були поєднані з академією в пам'ять нашої патронки Лесі Українки.

Після коротких звітів урядниць наша культурно-освітня референтка, пані Ольга Торошенко, відкрила академію вступним словом, підкресливши важливість цього святкування. Програма була коротка, але добре підготовлена, щоб задовольнити присутніх, бо ж в теперішній атомовий вік має все відбуватися швидко і добре. Так було зроблено цього разу, але справді успішно, бо всі присутні гратулювали пані О. Торошенко, висловлюючи своє задоволення, бо вже від якогось часу не було так гарно підготовленого свята.

Свято пройшло під гаслом „Любов мене ненависти навчила" (Л. Українка). Цей напис величався над портретом великої поетеси, який був поміщений на українському килимі на стіні і прикрашений українським рушником. Під килимом стіл, застелений вишитим обрусом, на якому були розкладені твори поетеси і красувалися квіти, маки і волошки в українській кераміці.

Заля була обставлена букетами живих квітів, а присутні сиділи за малими столиками, також застеленими вишитими обрусами та прикрашені квітами.

Це перше приемне враження, що піднесло настрій членкинь. Після відкриття пані О. Торощенко предста-

вила членкиню, пані Іванну Іваночко, яка прочитала короткий і змістовний реферат на тему „Леся Українка та її пісні й думи", який дуже зацікавив присутніх. Далі, згідно програми, слідувала деклямація „Надія", яку з великим переживанням продеклямувала учениця 5-ї кляси української школи, панна Даруся Іваночко.

Наступною точкою була інсценізація Лесі Українки „Грішниця" з дієвими особами: „Черниця" — пані Ганя Букса, „Хвора" — пані Лідія Лист.

Було видно, що ця поема виконувалася з великим почуттям, бо в присутніх на очах блищали сльози, а в залі була надзвичайна тиша, так що навіть слова виконавців спинялися в горлі.

„Черниця" була вбрана як справжня черниця, так само й „хвора" напівлежала в ліжку, забандажована, добродійка Надія Метулинська рецитувала і мимоволі присутні перенеслися в ту келію, де відбувася подія.

На закінчення жіночий хор при Товаристві проспівав дві пісні: „Тихо над річкою" та „Чого вода каламутна", чим розвіяв трагедію „Грішниці" і повернув гумор присутнім.

Пані Євгенія Кузик подякувала нашим артистам та всім присутнім за участь у святі, за бездоганне виконання, також всім, що принесли „печиво". А пані О. Торошенко та добр. Н. Метулинській за добре приготування програми та мистецьке вдекорування залі. Відтак запросила всіх залишитися на смачну перекуску та горня чаю.

Хоч вже була й пізня пора, одначе членкині не розходилися, а спокійно сиділи за горням чаю, ділячись своїми враженнями з гарно проведеного вечора.

Це одна з сторінок нашого організованого життя.

Н. Метулинська, кореспонд. секр.

60-РІЧНИЙ ЮВІЛЕЙ ПОДРУЖЖЯ ДМИТРА І ПАВЛИНИ МИЦАКІВ

Едмонтон, Алберта — У п'ятницю, 13 липня ц. р., діти (син і дочки) та громада Св. Михаїла УГПЦ, справили гучний шістдесят-річний ювілей подружжя Дмитра й Павлини Мицаків, який було започатковано Ювілейним Молебнем в церкві Св. Михаїла, що його відправив ВПреподобний о. прот. І. Стус, парох згаданої громади, і він же сказав відповідне привітальне слово до ювілятів. На молебні були присутні: діти, внуки, дружба С. Ничка, дружка Л. Клапій, рідня, приятелі, а також багато членів згаданої громади.

По молебні в домівці „Етлон" відбувся святочний бенкет і ювілейна програма. При вході на залю ювілятів і тих, що були покликані за головний стіл, привітала оркестра й гучні оплески, чим було створено високо святочний настрій. За головний стіл засіли: ювіляти, ВПреосв. Владика Андрій, дружба й дружка, митроф. прот. о. Г. Василів з добродійкою Марією, о. прот. І. Стус з добродійкою Надією, К. Теличко — голова Пров. Управи ТУС на Алберту, М. Хижан — член управи громади Св. Михаїла і А. Звоздецький — господар бенкету. Молитву провів о. прот. І. Стус, а Владика поблагословив страви й напитки. Святочний тост до ювілятів підніс А. Звоздецький. Настрій у всіх був прекрасний, святочний.

По смачній вечері в своїх промовах тепло вітали ювілятів, підкреслюючи їх церковно-релігійні та культурно-громадські заслуги. Першим промовляв ВПреосв. Владика Андрій, якого присутні висухали з великою увагою. А. Звоздецький перечитав життьовий шлях ювілятів. М. Хижан вітав від громади Св. Михаїла. Митроф. прот. Г. Василів, довголітній парох тих громад, до яких належали ювіляти, в теплих словах розповів про спільну працю. Пані М. Попович, голова відділу Союзу Українок Канади при громаді Св. Михаїла, вітала ювілятів і розповіла про їхні заслуги. Пані Н. Жмурко, довголітня приятелька ювілятки, розповіла про її життьовий шлях і заслуги для жіноцтва. Д. Спасюк вітав від громади в Гленлон, де колись ювіляти були членами цієї громади. Пані Д. Блек — від канадського інституту, який опікується ювілятом. Пані А. Звоздецька — від централі Союзу Українок Канади. К. Теличко — від Державного Центру УНРеспуліки в екзилі (ювілят — довголітній учасник визвольних змагань, високо-жертвенний на УНРаду) і від Пров. Управи СУС, а також згадав, що ювіляти є фундаторами Фундації ім. Т. Шевченка. Євген Яринюк вітав від катедральної громади Св. Івана ВПреподобний о. прот. І. Стус — від церкви Св. Михаїла. По його промові прогреміло „Многія літа" на честь ювілятів.

В своїх промовах Дмитро і Павлина Мицаки сердечно і тепло дякували всім присутнім і не присутнім, які прислали привітання, за прекрасно організоване ювілейне свято, промови і подарунки. Навіть у їх промовах відчувалось, що вони таки дійсно все своє життя прожили з українською спільнотою й мають досвід у громадській праці, і напевно багато разів промовляли перед громадою, зборами. Цього вечора всі промови багато разів вкривались гучними оплесками.

Дуже багато було листовних привітів, а серед них: Королеви Єлисавети (телеграма), ВДост. П. Трудо — прем'єра Канади, ВДост. МеКювен — губернатор Алберти, Вдост. П. Логід — прем'єр Алберти. Не забули за ювілятів і колишні парохи громад, в яких перебували ювіляти й надіслали свої привіти: митроф. прот. В. Сенишин, о. прот. О. Костюк, о. прот. І. Куліш, о. прот. В. Бойчук та інші. Дехто з них прислали і свої подарунки. Крім того було понад півтора десятка привітів з різних частин Канади й поза Канади з подарунками. Був привіт від родини з України із коштовним подарунком. Взагалі цінних подарунків було багато, а серед них від громади Св. Михаїла, від п-ва Звоздецьких, Д. Спасюка (Гленлон), від присутніх гостей, від дітей та внуків і правнуків, від Макотів (Вінніпег), від п-ва Марусяків (Філаделфія).

З родини на ювілейному святі були: Осип Мицак — син, Марійка Ватрич з чоловіком — дочка, Ірина — дочка (з Аляски) та внуки й правнуки. Заля була виповнена родиною, приятелями і членами громади.

М. К.

З НАГОДИ 50ЛІТТЯ ПОДРУЖЖЯ П-ВА ОЛЕКСИ І ДОКІЇ ІРИЧУКІВ

Заходами дочок та членів української Православної громади у Кемлуп, Б.К., родина і приятелі п-ва Олекси і Докії з'їхалися до Гвайт Рокс, Б.К., щоб вшанувати ювілятів з нагоди їх золотого ювілею подружжя.

Гості прибули на це родинне свято з Алберти і Бріт. Колюмбії. Відбулося гарне прийняття, були промови, в яких переказувалось про життя та громадську працю п-ва Іричуків. Наспіли були також телеграми з привітами від провінційного та домініяльного урядів. Гості обдарували ювілятів цінними подарунками.

П-во Олекса і Докія Іричуки раніше жили через 9 років у Кемлупсі, Б.К., де брали активну участь у громадській і церковній праці; там громада готується будувати свою українську греко-православну церкву. За час свого перебування в Кемлупсі п-во Іри-

чуки здобули собі багато однодумців та приятелів, які теж їх пошанували.

З нагоди цього родинного свята п-во Олекса і Докія склали 15.00 дол. на прес-фонд журналу „Промінь".

Приятель

ВІДВІДИНИ ВІДДІЛУ ІМ. Н. КОБРИНСЬКОЇ В СПЕДДЕН

17 червня 1973 р. пані Ольга Ганночко — голова Провінційної Екзекутиви Союзу Українок Канади в товаристві інших членкинь управи відвідала відділ Союзу Українок ім. Н. Кобринської в Спедден. Тому що на ту неділю припадав празник, отже членкині взяли участь у Богослуженні, яке відправляв о. Греділь. По відправі відбулись наради з членкинями відділу. Пані Є. Романчук — основоположниця й довголітня секретарка відділу запросила гостей до свого дому на обід. По обіді членкині управи ще загостили до почесної членкині пані Ксеньки Сироїд оглянути її власноручні вишивки, яких вона має велику кількість вишитих різними стібами. Справді її простора вітальня має вигляд музею — прикрашена різними вишивками. Пані К. Сироїд має замилування до читання й передплачує „Промінь" від самих початків.

Д. Корпан

ВІДДІЛ ІМ. Л. УКРАЇНКИ Давфин, Ман.

Річні збори відділу відбулися в грудні 1972 р. в українській православній авдиторії в год. 7.30 вечером.

Збори відкрила голова Оля Кізь. Предсідницею зборів була пані Марія Білоус, а секретаркою пані Анна Чайковська. Молитву проказав о. Євген Стефанюк, склав подяку голові і членкиням за успішну працю в році та побажав успіхів на майбутнє. Вшановано повстанням з місць хвилиною мовчанки пам'ять померлих членкинь.

Слідували звіти з річної діяльности відділу, що їх здавали членкині заряду і комітетів. Потім голова відділу пані О. Кізь склала подяку членкиням за кооперацію та добру співпрацю; тому відділ міг виконати багато корисних завдань.

Діяльність відділу: впродовж року відбулося 9 місячних зборів, 2 засідань заряду та комітетів. Заходами відділу влаштовано: Йорданську Святу Вечерю, спільне Великоднє свячене, бенкет на відкриття нової авдиторії, перекуску на пущення й інші імпрези, обіди та перекуску на похорони, як також постановили приготовляти прийняття на замовлення на різні потреби, членкині приготовили храмовий обід.

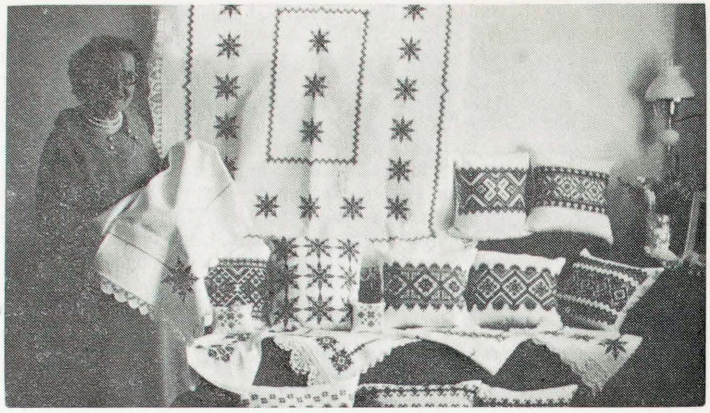

Світлина з домашної колекції власних вишивок пані Ксеньки Сироїд в її домі у Спеден, Ал-та. Вона ж і на знимці.

З культурно-освітньої діяльности: під проводом програмового комітету відбулися імпрези — роковини Лесі Українки, Свято книжки, Свято державности, роковини Шевченка спільно з ТУС і членами громади. На зборах читано поезії Івана Франка та інші, відповідних до теми дня. Парох о. Є. Стефанюк давав виклади на релігійні і церковні теми.

Відбувся у нас Великодній базар, вечір нових членкинь, показ як приготовляти вінкоплетини (шавер). Наші всі членкині передплачують „Промінь". Відділ опікується недільною школою, садочком і Молодшим Відділом СУМК. Членкині дають сумківцям виклади. Наш відділ взяв участь в окружнім і провінційнім з'їздах через своїх делегаток.

Відділ склав пожертви: 10.000 дол. на будову української православної авдиторії, на церкву Св. Юрія — 150.00 дол., на Колеґію Св. Андрея — 60.00 дол., на орган. фонд Союзу Українок — 30.00 дол., на СУМК — 30.00 дол.; зібрано Різдвяних побажань на „Промінь" на 520.00 дол., інші пожертви на 252.00 дол. Вислано бюджет до Союзу Українок Канади.

У відділі є 62 членкині.

Складаємо щиру подяку центральній Управі Союзу Українок за всякі матеріяли, поради, підручника та інше.

Заряд відділу на 1973 рік: голова — Оля Кізь, уступивша голова — Марія Андрейчук, заступниці — Текля Шовдра і Розалія Грицай, рек. секретарка — Марія Слижук, кореспо. секр. — Анна Чайковська, касирка — Анна Швець. Референтки — культ-освітня і журнала „Промінь" — Марія Білоус, референтка Юстина Марунчак, преса й радіо — Галина Гендерсон, господині — Катерина Самець, Євгенія Керелюк, Анна Бігуш, Анна Ґашена, Марія Слижук, Павлина Рубашевська, бібліотеки — Анна Підлипна, телеф.: А: Клапоущак, Марія Базай, Анна Стендрик, Павлина Рубашевська, відвідування хворих — вибирають на зборах. Програмовий комітет — Марія Білоус, Марія Андрейчук, Агафія Перепелюк.

Анна Чайковська

З ПРАЦІ ВІДДІЛУ СУК ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ Віндзор, Онт.

„Не хлібом одним повинно жити людство, — навчає Христос, — але й кожним словом, що виходить з уст Божих".

Це відноситься до всіх відтинків життя: церковного, національного та організаційного. Наше жіноче товариство добре розуміє цю істину, і дійсно живе і творить духове й матеріяльне спільно. Тому стараючись про „хліб щоденний", старається здобути й „хліб духовний", від чого залежить наше майбутнє в Канаді.

Раніше ми писали про нашу культурну діяльність, і все то скорочено, щоб на сторінках преси не займати багато місця, а тепер коротко поділимося з іншими відділами нашою працею, яка приносить нам матеріяльні можливості, а це „проєкт" варення й продажу вареників. Жартівливо в нас це називається „пирогове

підприємство".

Цей проект увійшов вперше в життя на місячних зборах, 5 жовтня 1971 року. Тоді радилися членкині, яким би способом можна заробити грошей, щоб краще розгорнути свою працю, а також допомогти громаді сплачувати довг, який ще тяжить на громаді.

Багато було добрих думок, але не все можна було їх реалізувати через різні комплікації. Одначе думка про „пирогове підприємство" довго обговорювалася і пропонувалося приготовляти по п'ятницях. На перешкоді стояло винаймлювання залі на весілля по суботах, а поскільки кухня пов'язана з залею, отже і п'ятниці показалися невідповідними.

Накінець рішено приступити до проєкту в середу, поскільки громада має в цей день „бінго" і може буде добра нагода продавати вареники посеред іншонародних гостей, що приходитимуть на бінго.

Для спроби було вибрано комітет, який займеться проєктом. Вибрано вісім членкинь, по чотири на кожну середу. В комітет увійшли: до першої групи пані: Софія Ревак, Євгенія Квасніцька, Марія Керелюк і Євгенія Щепанська. До другої групи увійшли: Анна Приймак, добр. Н. Метулинська, Емілія Паркс та Марія Бодюл.

Згодом зайшла потреба поповнити комітет, і було вибрано Галю Панчишак і Марусю Костів. Комітет очолили, голова відділу Вероніка Костинюк та її заступниця Галя Панчишак.

Пані Є. Квасніцька і пані Е. Паркс постаралися закупити все, що потрібно до кухні, і вже 13 жовтня почалася праця. На другий тиждень показалося, що вареники дуже сподобалися покупцям, і треба робити їх значно більше, щоб задовольнити запотребування. Комітет покликав більше жінок, і праця швидким темпом стала розвиватися. Праця була не легка, бо все робилося руками. Тому стали думати про допоміжну силу — машину.

Стараннням голови, пані В. Костинюк, та її рухливої заступниці, Галі Панчишин, в скорому часі придбано машини: одну для місення тіста та тертя картоплі, а другу для чищення картоплі. Тепер уже заряд почав займатися закупом продуктів, а працю розпределено на два дні. У вівторок приготовляти начинку для вареників а в середу ліпити й продавати.

До цієї праці приєдналися й деякі панове, що допомагають жінкам в кухні, та привозять і відвозять тих, що не мають засобу транспортації.

Сидять зліва направо: А. Савчинська, Ф. Карплюк, Анна Кравець, П. Башук, Дж. Бодик, М. Гнатюк, А. Чоп'як, А. Момотюк, А. Стойко, Олена Веньгер; стоять: С. Ставична, М. Старух, А. Приймак, п. Іван Палій, Д. Стратійчук, Ем. Паркс, А. Масляк, Мих. Овчар, п. Рудолф Карпінець, пані Дерос, К. Палій, Мир. Телега, М. Вахна і Іванна Римар.

Наш заряд і членкині дуже вдячні цим панам, що побачивши нелегку працю товариства щовівтірка й середи приходять з своєю допомогою. Це пани: Іван Палій, Василь Боднарчук, Петро Кузик, Рудольф Карпінець. Довший час допомагав нам пан Михайло Юрків, але, на жаль, хвороба перервала його допомгу, до часу.. Заряд і членкині дякують панові М. Юркову й бажають йому скорого повороту до повного здоров'я.

Особливо підкреслимо працю нашого приятеля, пана Петра Кузика. Він постійно працює в кухні, виконуючи найтяжчу роботу, а це тачання тіста. Він також крає вареники, своєї конструкції, спеціяльною машинкою-ножами, що дуже улегшує й прискорює продукцію варенників.

За майже дворічний період праці Товариство добре підбудувалося матеріяльно, і щедро пожертвувало громаді на сплату довгу — 18.500 дол. Склали також пожертву на будову високомистецької вартости Іконостасу в сумі 4.00 дол.

Розбудовуємо наш прегарний Музей та маємо з чого пожертвувати на інші культурні й духівні цілі, в громаді й поза нею.

Цього року наш відділ спромігся заплатити подорож на Окружний З'їзд до Брентфорду нашим членки-

На фото зліва направо: Вероніка Костинюк і Олександра Боднарчук.

ням, які масово автобусом мали нагоду поїхати в цю приємну подорож і побути на з'їзді, чого раніше не могли собі позволити, може навіть з матеріяльних причин.

Товариство покрило подорож членам Молодшого Відділу СУМК, що їхали на Драматичний Фестиваль і склало багато інших добродійних пожертв.

Без проекту варенників ми напевно не змогли б зробити стільки корисної праці. На сьогодні цей проект вже добре вироблений. Членкині свідомі своєї корисної праці, самі приходять, і не потрібно вже просити по телефоні, як раніше. Двадцять і більше жінок приходить в середу, хоч трохи є проблема з вівтірком, одначе ми все маємо надію на краще. Заряд відділу ім. Лесі Українки в Віндзорі високо цінить працю кожної членкині, а також помічників панів і складає всім, що розуміють потребу допомагати одни-одному, щиру подяку.

На фото зліва направо: Марія Никифорук, Марія Кирилюк і Анна Приймак.

А до тих, що ще не мали нагоди пізнати приємности спільної праці, звертаємося з закликом: Прийдіть і допоможіть нам своєю працею розбудувати наше товариство, допомогти розвиткові нашої Рідної Української Православної Церкви! Хто ж їй допоможе, як не ми?

Беріть живу участь в праці нашої організації, бо в свідомості й єдности є велика сила, і спільно можна зробити багато добра.

Комітет проекту „Вареники-пироги" на 1973 рік: пані: Софія Бейко, Марія Никифорук, Софія Ревак, Марія Костів, Галина Панчишак, Галина Паленчук, Марія Кирилюк та Олекаснда Боднарчук.

Н. Метулинська

Світлина з виставки у Содбури: зліва пані Г. Пігурська, голова Жіночого Т-ва ім. Св. Ольги і пані Ю. Базар.

ВИСТАВКА УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРИЧНОЇ І НАРОДНЬОЇ НОШІ
Содбури, Онт.

Жіноцтво при церкві св. Володимира влаштувало величаву та модерну виставку, яка дала великому числі публіки познайомитися з культурою історичного і народнього мистецтва та яка справила приємне враження на глядачів.

На виставці був показ строїв та ноші княжих часів: княгині Ольги, Володимира Великого, короля Данила та інших князів, княгинь і бояринь аж до сучасної модерної ноші, прикрашеної українською вишивкою.

При цій нагоді жіноцтво місцевого відділу влаштувало відділ виставки, який складався з різних ділянок народнього мистецтва, як різного роду вишивки, кераміка, домашні печива, українські страви, а при цім відбувались розігравки.

Нашу виставку відвідала численна публіка — около 500 осіб, між якою, крім українців, було поважне число з інших національностей та місцеві компанії, які щиро й сердечно вітали нашу імпрезу. Ця праця нашого жіноцтва принесла велику користь та прибутки.

Історичні та народні ноші привезла з Торонта членкиня філії Музею Союзу Українок Канади, що його від кількох років очолює пані Іванна Вахна. Дохід з цієї імпрези поділено між кількох організацій.

Щира подяка організаціям та особам, які помогли у виставці, а саме: УНО, Дніпро — хор, ОУК та молодечим організаціям — СУМК, МУНО. Щиро дякуємо голові провінційної управи Союзу Українок Канади пані Мирославі Телегій з Віндзору, п-ву д-рові Іл. і пані Іванні Вахні з Торонта, пані Орисі Сушко з Гамільтону — коментаторці та содбурським панам: Г. Пігурській, М. П. Ґерич, Ю. Базар, В. Олійник (піяно), Міхалків, М. Гриців, Д. Щербій, С. Хлюстик, А. Палига, В. Василенко, А. Ковальчук, Р. Шкраба, Дж. Токарик, М. Чикалін, Л. Семенюк, В. М. Бабюк, С. Рибак, П. В. Фесик, М. Шкраба, А. Филипенко, А. Луцик, Ґ. Горуля, К. Пашко, М. Арсенів, М. Шкробик, Т. Гордійчук, Дж. Кабан, п-ву Запаранюкам за подарунок до музею.

На закінчення програми пані М. Ґерич вручила корсажі для сторонніх гостей.

Галина Пігурська і М. П. Ґерич

Бл. п. АНАСТАСІЯ ҐРИБА
Єлов Крік, Саск.

У четвер, 5 квітня 1973 року, після тяжкої недуги, на 71-му році життя, упокоїлася в Бозі бл. п. Анастасія Ґриба в Сейнт Павлс шпиталі у Саскатуні.

Анастасія народилася 1 квітня 1902 року в Менофілд, Нортвест Території, в родині Черевиків. Вийшла заміж за Михайла Ґрибу 12 липня 1925 року. Перших пару років вони жили у Мелвил, Саск. Відтак перебралися до Сейнт Денис, де вони прожили один рік. 1929 року переїхали до околиці Єлов Крік, Саск., де вони перебували на фармі до цього часу.

Анастасія була дуже активною членкинею Союзу Українок Канади, відділу ім. Лесі Українки, відколи жіноче товариство на Єлов Крік зорганізувалося 1931 року, при якім вона щиро працювала і була в заряді. Була поважною та релігійною і любила свою Церкву, для якої щиро працювала. В особі бл. п. Анастасії Ґриба ми втратили довголітню й заслужену членкиню нашого товариства.

В 1962 році її чоловік Михайло Ґриба упокоївся і Анастасія далі проживала на фармі поблизу свого сина.

Анастасія Ґриба залишила у смутку сина Василя Ґрибу — Єлов Крік і 4 доньки: Марію Ґрифин — Ванкувер, Надію Понслей — Саскатун, Арету Понслей — Киністіно, Саск., і Вікторію Билов — Дормій, Саск., та 26 внуків.

Панахиду відслужив о. А. Тетеренко у домі покійної Анастасії в неділю, 8 квітня 1973 року. В понеділок 9 квітня, відбувся похорон. Служба Божа була відслужена в українській православній церкві в Єлов Крік. Тіло покійної Анастасії похоронено поруч могили її чоловіка Михайла на православнім цвинтарі в Єлов Крік.

На нев'янучий вінок в пам'ять Анастасії Ґриба і на вироблення кліші членкині Жіночого Товариства ім. Лесі Українки і церковні сестриці склали 10.00 дол. на журнал „Промінь".

Хай Господь оселить душу покійної Анастасії там, де всі праведні спочивають.

Пам'ять про неї буде вічно між нами!

Є. Драпак

Бл. п. ЮЗЕФА ВОЙЦІХІВСЬКА
Єлов Крік, Саск.

У неділю, 4 березня, у Вакав шпиталі упокоїлася Юзефа Войціхівська.

Юзефа з родини Йосипа Орнатовського народилася 14 травня 1881 року в селі Товстенька, повіт Гусятин Західня Україна.

На 17-му році життя Юзефа вийшла заміж за Миколу Войціхівського 1898 року. В їх родині було 4 сини. Чоловік Юзефи, Микола, виїхав до Канади 12 березня 1911 року, а дружина з трьома синами прибула до Канади 17 травня 1914 року. В Канаді їм народився ще один син. Родина оселилася на фармі в околиці Тарнополь. Тут молоде подружжя на початках тяжко працювало у тих роках піонерства.

Українська Православна Церква в житті покійної Юзефи була головною справою. Юзефа була релігійна, глибоко віруюча і справжня християнка та все мала надію на кращу долю.

В Тарнополі в той час організувалась церковна громада і Юзефа була членкинею у жіночім товаристві при громаді від самих початків; також брала активну участь у громадській роботі. Любила свою Церкву і ніколи не оминала Богослужень.

1927 року п-во Войціхівські перебрались на нове господарство в околиці Єлов Крік, де також організювалась нова громада. 1931 року зорганізувалось жіноче товариство, відділ Союзу Українок Канади ім. Лесі Українки, до якого належала і Юзефа; була членкинею й сестрицтва при церкві.

Чоловік Юзефи, Микола, упокоївся 26 липня 1944 року, а вона перебралася до містечка Єлов Крік, де перебувала до 3 березня 1966 року. Коли почала занепадати на здоров'ю, перебралась до Дому Старших Громадян у Вакав, Саск., де є лікар і добрий догляд. Тут перебула ще сім років. Юзефа прожила 91 рік і 10 місяців.

Панахиду відслужив о. А. Тетеренко в Вакав у похоронній каплиці у вівторок, 6 березня 1973 року; наступного дня у середу, 7 березня, був відправлений в церкві похорон зі Службою Божою. Тіло покійної Юзефи похоронено поруч могили її чоловіка Миколи на православнім цвинтарі в Єлов Крік.

Присутні на похороні з цвинтаря прибули до Народнього Дому на жалібні поминки та на перекуску, яку приготовили членкині жіночого товариства.

На нев'янучий вінок в пам'ять Юзефи Войціхівської і на вироблення кліші членкині жіночого товариства ім. Лесі Українки і церковні сестриці склали 10.00 дол. на журнал „Промінь".

Бл. п. Юзефі Войціхівській хай канадійська земля буде легкою. Вічна їй пам'ять!

Є. Драпак

ПОСМЕРТНИЙ СПОМИН

В суботу, 11 серпня 1973 р., в год. 10-ій рано в українській греко-православній церкві в м. Чатам, Онт., о. І. Крисфалусі і митр. К. Квасницький, на бажання п-ва Олени і Івана Маковецьких, відправили Службу Божу і панахиду за упокійну Вироню Божик, маму пані Олени Маковецької. Покійна В. Божик жила в провінції Манітобі в місті Вайта, де по тяжкій недузі упокоїлася. По відправі Служби Божої і панахиди п-во Маковецькі запросили всіх присутніх до себе до дому на поминальний обід. По обіді пані О. Маковецька розказала про життя та працю своєї мами. Покійна Олена Божик була свідомою українкою. Виховувала своїх дітей в українському та релігійному дусі. Належала до православної церкви і до жіночого товариства ім. Ольги Кобилянської та була також головою цього товариства.

Промовляли про покійну близький родич Іван Бай та М. Якимович, секретар української греко-православної церкви в м. Чатамі. Пан М. Якимович між іншим згадав, що бл. п. Вироня

Божик вишила дуже гарний обрус на престол для нашої православної церкви в м. Чатамі, чого наша громада ніколи не забуде.

В її пам'ять переведено грошеву збірку на українську пресу. Зібрано 20 долярів і з цього призначено 10 дол. на „Промінь".

На закінчення всі присутні відспівали „Вічная пам'ять".

Присутній

ЗАГАЛЬНІ РОКОВІ ЗБОРИ КОМІТЕТУ УКРАЇНОК КАНАДИ У ВІННІПЕЗІ

Загальні річні збори Комітету Українок Канади відбулися 27 березня 1973 року в залі Централі КУК у Вінніпезі.

Збори відкрила голова пані Ґ. Білоус тихою молитвою. Головою зборів вибрано пані Ґ. Білоус, а секретарками — пані А. Шевель і пані А. Росс.

Предсідниця зборів попросила вшанувати членкинь Комітету Українок Канади, що відійшли у вічність минулого року, однохвилинною тишею.

Із звітів першою доповідала заст. голови пані С. Яременко, що підкреслила повну щиру співпрацю членкинь управи, зокрема те, що всі старалися допомогти в праці голові — пані Ґ. Білоус. Вона також подала до відома, що в січні 1973 року на телевізійній програмі вона розповіла про українські різдвяні звичаї, в квітні 1972 року на телевізійній програмі перевела показ українського великоднього стола й писання писанок.

Секретарка А. Шевель подала, що в минулому році відбулося 9 засідань управи. Кореспонденційна секретарка М. Костюк доповіла, що за минулий рік вислала 59 листів та 3 привітальні побажання і 8 карток з висловами співчуття й побажань скорого видужання.

Про прибутки й видатки звітували пані Д. Кришталович і пані А. Росс; в касі Комітету Українок Канади знаходиться на день загальних зборів 803.68 дол.

Також звітували пані: О. Бабух, Г. Онуфрійчук, Р. Данилюк, А. Семотюк і А. Гриценко; всі вони у своїх звітах підкреслили, що минулий рік (1972-73) пройшов з великим матеріяльним і моральним успіхом.

На закінчення звітів доповідала голова Ґ. Білоус, яка в довшому звіті перечислила всі успішні осяги, а зокрема підкреслила, що в серпні 1972 року була присутня на бенкеті в честь Королеви Краси Канади Д. Савицької, і в імені Комітету Українок Канади декорували її корсажем; в травні 1972 року зайнялася влаштуванням „чаю" для сліпих; у вересні 1972 р. вона була на бенкеті в честь о. д-ра В. Кушніра та нового президента КУК д-ра П. Кондри, і склала відповідний привіт від імені Комітету Українок Канади. В лютому 1973 р. вона була на бенкеті з нагоди Свята Державности, де склала привіт Митрополитові Германюкові, Владиці Борисові і міністрові С. Ґрінові, а також піднесла тост у честь Королеви Канади. У 38-мі роковини „Манітоба Гайдро" Комітет Українок Канади уладив мистецьку виставку українських експонатів; виставка відбулася в готелі Інтернешонал Ін і тривала два дні та пройшла з великим успіхом. І врешті, цього року Комітет Українок Канади влаштував „чай" у залі Непор. Серця Д.М.; при цьому відбулася мистецька виставка і продаж печива, писанок і книжки.

По звітах голова ревізійної комісії, пані Г. Баляс ствердила, що комісія провірила всі приходові і розходові документи, і знайшла все в тайкращому порядку, та поставила внесок на уділення абсолюторії уступаючій управі, що загальні збори одноголос-

ЧЛЕНСТВО УПРАВИ КОМІТЕТУ УКРАЇНОК КАНАДИ

Зліва сидять: Д. Криштанович, Г. Онуфрійчук, С. Яременко, Ґ. Білоус, А. Шевель, М. Костюк, А. Росс. Перший ряд зліва: А. Торб'як, О. Стебницька, А. Марціновська, Я. Клавс, А. Григор, Д. Терновецька, А. Гриценко, А. Семотюк, О. Бабух, П. Кузенко. Другий ряд зліва: О. Романова, Е. Канчір, А. Каптій, Г. Рослицька. Відсутні: Суд. М. Ваврикова, Я. Саган, Р. Данилюк, Е. Медвей, А. Зубата, К. Мухальчишина, М. Грабик і Баляс.

но підтримали.

На внесок голови номінаційної комісії, пані Г. Рослицької, загальні збори вибрали нову управу Комітету Українок Канади в такому складі: Ґ. Білоус — уступивша голова, С. Яременко — голова, М. Костюк — 1-ша заступниця голови, Я. Паламарчук — 2-га заст. голови, О. Бабух — 3-тя заст. голови, М. Левицька — рекор. секретарка, Е. Канчір — кореспо. секретарка, Д. Кришталович — фінанс. секретарка, А. Росс — касирка, Г. Онуфрійчук — кореспо. української преси, О. Бабух — кореспо. англ. преси, Д. Терневецька і Н. Патсон — предст. до Жіночої Ради, А. Дудар — предст. до Уряду Горожанства й Імміграції, А. Семотюк — предст. до Домашньої Опіки, М. Грабик — предст. до Клюбу Добрих Сусідів. Члени культурно-освітнього комітету: О. Мемрик, Г. Онуфрійчук, М. Юрків, О. Стебницька, Я. Паламарчук, С. Залозецька, М. Журовська, Г. Баляс. Члени імпрезового комітету: А. Стефанков — голова, А. Зубата, А. Торбяк, А. Марцінковська, А. Вітка, А. Каптій і А. Гриценко — членкині. Архів — А. Гриценко. Телефонічний комітет: А. Зубата, П. Кузенко і М. Журовська. Контрольна комісія: Е. Медвей, А. Шевель і М. Юрків.

По виборі нової управи уступаюча голова, пані Ґ. Білоус, ще раз склала подяку за співпрацю і побажала новій управі ще кращих успіхів та попросила до слова нову голову, пані С. Яременко, яка в коротких словах подякувала за вибір та просила всіх членкинь до співпраці й порад, бо перед Комітетом є багато праці.

Пані Романова висловила щире признання і подяку за жертвенну працю в минулому році — паням Ґ. Білоус і С. Яременко. А пані Н. Башук в імені Крайової Управи КУК поґратулювала відділові КУК за цінну працю.

Галина Онуфрійчук, прес. реф.

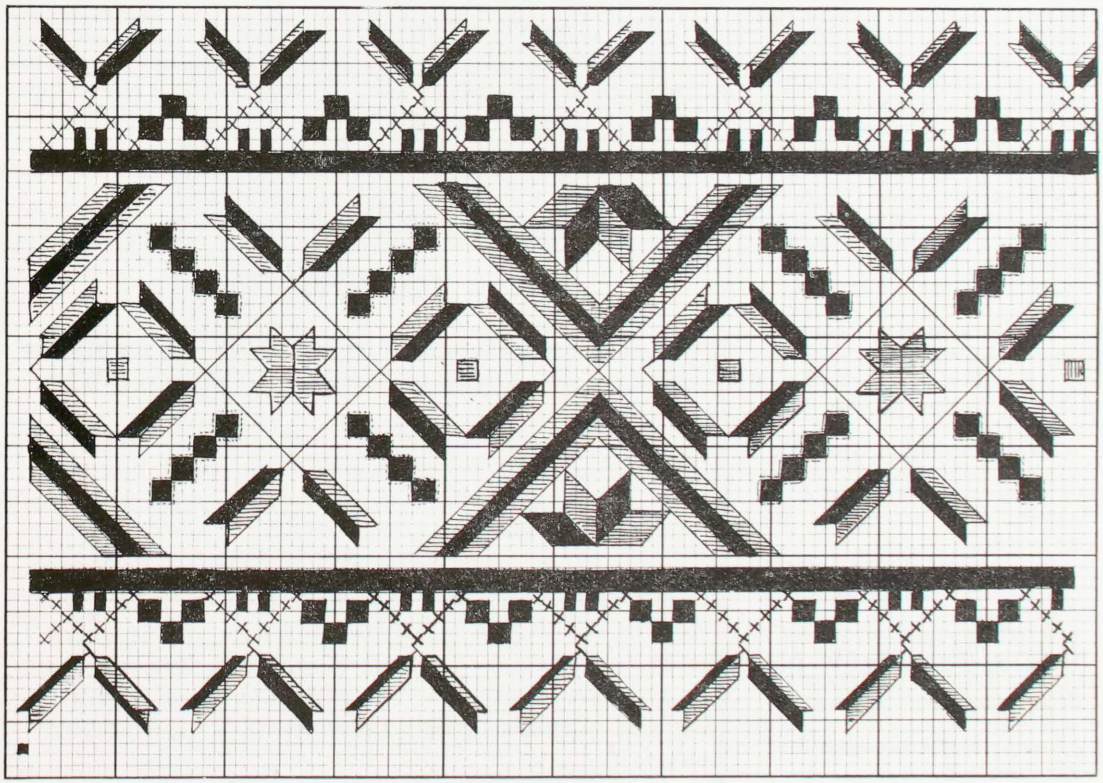

Взір з Волиня із збірки І. Лозовюка. Уставка жіночої сорочки з Костопільщини, виконана гладю і стебнівкою. Нитки DMC.

■ — чорна

x — червона 666

= — червона 666

.... — червона 666

Філія Музею Союзу Українок Канади в Торонті.

ДОМАШНЄ ГОСПОДАРСТВО

Ребра по-китайськи

2 фунти свинячих ребер,
мука, змішана з сіллю і перцем,
1 горнятко води,
¼ горнятка жовтого цукру,
4 ложки оцту,
1 ложка соєвого сосу (Soya Bean Sauce),
сіль і перець,
1 ложечка крохмалевої мучки (корнстарч),
2 ложки води.

Покраяти реберця на одну кістку і кожну кістку розрубати сікачем на половину. Кавальчики мають бути маленькі. Посипати реберця мукою, посоленою і поперченою. Зарум'янити в гарячім смальці. Товщ відцідити з ринки. Додати до м'яса воду, жовтий цукор, оцет, соєвий сос, сіль і перець до смаку. Накрити щільною покришкою і варити на вільнім вогні, аж м'ясо стане м'яке і відстає від кістки (в паротиснім пароварі це бере 15 мінут). Коли вже готове, розправити крохмалеву мучку водою і додати до м'ясного сосу, мішаючи весь, щоб сос був гладкий. Хто любить густіший сос, може дати трошки більше крохмалевої мучки. Подавати з випеченим рижом, підсмаженими грибками і городиною. Риж китайці поливають соєвим сосом. Дуже смачне, хто любить відмінні чужонародні страви.

Гарбузовий пай з горіхами

Приготовити крихке листкуюче паєве тісто і виложити ним паєву форму. Проколоти тісто в кількох місцях. Змішати разом:

⅓ горнятка мелених горіхів (пікан),
⅓ горнятка жовтого цукру,
2 ложки масла.

Втиснути цю мішанину в паєве тісто. Дати до гарячої печі (450°Ф.) на 10 хвилин. Тісто має бути недопечене.

Приготовити гарбузову начинку:

2 яйці,
1 горнятко гарбуза (вареного або консервованого),
⅔ горнятка жовтого цукру,
1 ложка муки,
¼ ложечки гвоздиків (кловс),
½ ложечки кожного — соли, цинамону й імбиру (джинджер),
1 горнятко рідкої сметанки.

Вбити яйця, додати гарбуз, цукор, муку, заправу, домішати молоко і все разом вбити на гладку масу. Влити масу на підпечене паєве тісто. Пекти в температурі 325°Ф. 40 до 50 хвилин.

Горіховий підклад під начинкою збереже сухість і крихкість паєвого споду. Без того начинка просякне в тісто.

Салєрева зупа

2½ горнятка дрібно краяної салєри і кілька листочків салєри.
1 невеличка цибуля дрібно покришена.
1 ложечка соли.
3 ложки масла.
4 ложки муки (рівні).
3 горнятка молока.

Зварити салєру і цибулю в малій кількості посоленої води аж до м'якости. Масло розтопити, додати муки й розправити молоком. Варити над парою, мішаючи час від часу. Коли згусне, додати зварену салєру з цибулею. Посолити й поперчити до смаку і все разом заварити.

Морква в сорочинці

Почищену молоденьку моркву розкраяти на довгі шматки, запарити кип'ятком, легко посолити і зварити. Уважати, щоб морква не переварилася. Відцідити і просушити на ситці над вогнем. Приготовити густе налисникове тісто, мачати моркву в тісто і смажити в гарячім маслі на рум'яно. Подавати до м'яса з молодим горошком і молодою картоплею в сметані.

Щоб відсвіжити кавник з застарілого запаху кави, вишурувати його добре содою до печива, виполоскати й висушити. Кавник треба все мити по кожнім ужитку й докладно висушувати. Буде кава смачніша.

Ми хочемо про вас знати!

Ми цікавимося вашою історією. А чи ви настільки зацікавлені, щоб допомогти нам зберегти її?

Історія Канади постає з багатого культурного й національного підложжя. Ви й ваша родина допомагаєте творити цю історію. Отож, допоможіть нам її зберегти.

Національні Етнічні Архіви збирають і зберігають документи, які відносяться до історії етнічних груп в Канаді. Листи, записки, щоденники, світлини й багато інших речей, які можуть бути у вашому посіданні, могтимуть стати цінними для зберігання і для документації історії ваших людей.

Допоможіть нам допомогти вам. По докладні інформації пишіть ще сьогодні до:

Coordinator
National Ethnic Archives
Public Archives of Canada
395 Wellington Street
Ottawa, K1A 0N3

FEEL GOOD ABOUT TOMORROW

ЩО ОЗНАЧАЄ ЗАВТРА ДЛЯ ВАС?
Добра освіта для ваших дітей? Подорож через Канаду? Забезпечений і щасливий відпочинок на старість? Що б не означало „завтра" для вас, ви можете плянувати те з Канадськими Ощадностевими Бондами. Вони є в Канаді найбільш популярним персональним капіталовкладенням.

ЛЕГКО КУПИТИ:
За готівку або на сплати в кожному банку, або в уповноважених торговців капіталовкладеннями (Інвестмент Ділер), біржових торговців (Сток Брокер), трестових чи позичкових компаніях (Траст ор Лон Компані) і Кредитові Спліки. Вони є доступні в сумі починаючи від $50, а найвище $50.000.

ЛЕГКІ ДО ВИМІНИ:
Канадські Ощадностеві Бонди є негайною готівкою. Вони кожночасно можуть бути виплачені на повну номінальну вартість плюс належний процент.

ДОБРІ ДЛЯ ЗБЕРІГАННЯ:
Канадські Ощадностеві Бонди є забезпечені — покриті всіми ресурсами Канади. І платять добрий процент з року на рік.

Нові Канадські Ощадностеві Бонди дають прибуток у середньому 7.54% річно, коли тримати їх до кінця зрілости. Кожний $100 бонд платить $7.00 проценту за перший рік, $7.50 за кожних наступних шість років, $7.75 за кожних наступних три роки і $8.00 за кожні останні два роки.

На завершення цього ви можете дістати проценти від вашого проценту і кожних $100 збільшити до $239.50 впродовж тільки 12 років.

7.54%
у середньому річний процент до дозріння

Отож що означає „завтра" для вас і вашої родини, плянуйте це сьогодні з Канадськими Ощадностевими Бондами. Ви будете щасливі, що це зробили.

BUY CANADA SAVINGS BONDS TODAY

УЧИТЕЛІ і ВИХОВНИКИ!

Чи Ви вже познайомлені з цим підручником для навчання української мови? Коли ні, то зробіть це негайно. Учителі рідних шкіл, які почали навчати школярів мови з цього підручника є дуже вдоволені вислідом.

Підручник опрацювала досвідчена учителька державної і рідної школи. Методично він найбільше сьогодні відповідає тим школярам, які приходять до школи зі слабим знанням української мови.

Це є перша частина — „Осінь". Крім лекцій в ній є порадник учителям як проводити лекції в обидвох мовах — українській і англійській. Підручником може легко послуговуватись у домашнім навчанні, де немає рідної школи. Ціна підручника лише $1.50 з пересилкою.

Замовлення разом з грішми посилайте на адресу Ради Української Школи.

UKRAINIAN EDUCATIONAL
COUNCIL OF CANADA
7 St. Johns Ave.
Winnipeg, Manitoba

ПРИ ПРАЦІ ДЛЯ „ПРОМЕНЯ"

Тандер Бей, Онт. — Відділ ім. О. Басарабової, голова пані А. Велетова переслала передплату і на прес-фонд 19.00 дол.

Томпсон, Ман. — Заходами Ман. Пров. Управи Союзу Українок під проводом голови, пані Марії Білоус, зорганізовано відділ Союзу Українок Канади ім. Доньки України в місті Томпсон, Ман., членкині якого вже взялись до праці, приєднуючи нових читачок журнала „Промінь". Цього тижня голова відділу, Маргарета Маюк, переслала 24.00 дол. на нові передплати.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ПОЖЕРТВИ

Пані Маруся Бек — Детройт, Миш., з нагоди відвідин редакції „Промінь", склала пожертву на пресовий фонд журнала	дол.	25.00
Пані: С. Цимбал — Торонто, Онт.		8.00
Лариса Килимник — Торонто, Онт.		5.00
Агафія Ґаба — Ґренд Велей, Онт.		4.00
М. Бородій — Овкборн, Ман.		4.00
Розалія Ґовда — Едмонтон, Алта.		3.00
Л. Бризгун — Торонто, Онт.		3.00
А. Тимочко — Ошава, Онт.		2.00
Розалія Бойко — Торонто, Онт.		1.00
Пан Петро Плевако — Париж, Франція		4.00

ПРИЄДНАЛИ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ

Маргарета Маюк — Томпсон, Ман.	4
Галина Українець — Гамільтон, Онт.	1
Д-ка А. Міненко — Ґримсбі, Онт.	1

Зголосилась безпосередньо за журналом: Панна Галя Добко — Йорктон, Саск.

Усім працівникам в користь журнала й всім жертводавцям щиро дякуємо.

НЕ ЗАБУДЬТЕ ПРО РІЗДВЯНІ ПРИВІТАННЯ!

Різдвяні привітання приносять журналові поважну фінансову поміч. Вони також популяризують журнал між професіоналістами та підприємцями. Також і вам буде приємно побачити святочне привітання вашого відділу в Різдвянім числі „Променя".

Ви багато поможете журналові, наколи придбаєте для нього кілька святочних привітань. Такі привітання можна отримати від одиниць, професіоналістів, фірм, підприємців та інших. Ціна 5.00 дол., 10.00 дол., 15.00 дол. або й більше, це буде залежати від тих, що бажатимуть подати своє побажання чи оголошення до Різдвяного числа.

Місяць листопад найкраще надається на придбання Різдвяних привітань. Почніть цю працю негайно, так щоб при кінці листопада або з початком грудня редакція вже мала святочні привітання в редакції.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ